

IJA # 2933

[Psalms, Mishnah, Zohar]

ד
ו
ו

זר"י זלוק"ל שטוב לאדם ללמוד פתיחת אליהו
 זו לבית הכנסת קודם כל תפלה שהיא מסוגלת
 כעבוד ולקוועיל לפתוח הלב כיראת השם ולא יעבור
 מלאומרה וגם היא מסוגלת לכמה ענינים :
 וקודם יאמר זה

ויהי נועם יי אלהינו עלינו
 ומעשה ידינו כוננה עלינו
 ומעשה ידינו כוננהו :

פֶתַח אֱלֹהֵי הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב
 וְאָמַר רַבּוֹן עַלְמִין דְּאַנְתָּ
 הוּא חָד וְלֹא בְּחִשְׁבָּן אַנְתָּ הוּא
 עֲלָאָה עַל כָּל עַלְאִין סְתִימָא עַל
 כָּל סְתִימִין * לִית מְחֻשְׁבָּה תְּפִיסָא
 בְּךָ כְּלָר * אַנְתָּ הוּא דְאַפְקֵת עֵשֶׁר
 תְּקוּנִין וְקַרְיָנִין לוֹן עֵשֶׁר סְפִירִין
 לְאַנְהָגָא בְּרוּזִין עַלְמִין סְתִימִין
 דְּלֹא אַתְגְּלִין וְעַלְמִין דְּאַתְגְּלִין
 וּבְהוֹן אַתְכְּסִיאת מְבַנֵי נְשָׂא *
 וְאַנְתָּ הוּא דְקִשִׁיר לוֹן וּמִיחָד לוֹן *

וּבְנֵי דְאֲנָת מְדַגְּאוּ וּכְד מֵיָן
 דְּאֲפְרִישׁ חַד מִן חֲבֵרִיה מְאֵלִין
 עֶשֶׂר אֶתְחַשִּׁיב לֵיה כְּאֵדוּ אֲפְרִישׁ
 בְּךָ • וְאֵלִין עֶשֶׂר סַפְרֵין אֵינֻן
 אֲזֵלִין בְּסַדְרֵן חַד אַרְיָךְ וְחַד קֶצֶר
 וְחַד בֵּינוֹנִי • וְאֲנָת הוּא דְאֲנָהִיג
 לוֹן • וְלִית מָאן דְּאֲנָהִיג לְךָ לֹא
 לְעֵידָא וְלֹא דִתְתָא וְלֹא מִכְּד
 סְטְרָא • לְבוּשֵׁין תְּקִינָת לוֹן דְּמַנְיָהוּ
 פְּרַחִין נִשְׁמַתִּין לְבְנֵי נִשְׂאָ • וּכְמָא
 גּוּפִין תְּקִינָת לוֹן דְּאֲתַקְרִיאוּ גּוּפָא
 לְגַבִּי לְבוּשֵׁין דְּמַכְסִין עַד־הוֹן
 וְאֲתַקְרִיאוּ בְּתַקְוָנָא דָא • חֶסֶד
 דְּרוּעָא יְמִינָא • גְבוּרָה דְּרוּעָא
 שְׂמָאלָא • תְּפָאֶרֶת גּוּפָא • נֶצַח
 וְהוּד תְּרִין שׁוּקִין • יְסוּד סִיּוּמָא
 דְּגּוּפָא אֹת בְּרִית קוּדְשׁ מַלְכוּת
 פַּה תּוֹרָה שְׁבַע־עַל פַּה קְרִינָן לִיה

מוּחָא חֲכָמָה אִיהוּ מְחַשְׁבָּה
 מְדַגְּאוּ בֵּינָה לְבָא וּבָה הַחֵלֶב
 מִבֵּין וְעַד אֵלִין תְּרִין כְּתִיב
 הַנְּסֻתְרוֹת לִי אֱלֹהֵינוּ כְּתַר עֲלִיִן
 אִיהוּ כְּתַר מַלְכוּת וְעֲלִיָּה אֶתְמַר
 מְגִיד מְרֵאשִׁית אַחֲרִית וְאִיהוּ
 קְרַקְפָּתָא דְתַפְלִי מְדַגְּאוּ אִיהוּ
 יוֹד ה"א וְא"ו ה"א דְאִיהוּ אֶרְחָ
 אֲצִילוֹת • אִיהוּ שְׁקִיּוּ דְאֵילָנָא
 בְּדְרוּעֵי וְעַנְפוֹי כְּמִיָּה דְאֲשְׁקִי
 לְאֵילָנָא וְאֶתְרַבִּי בְּהוּא שְׁקִיּוּ:
 רַבּוֹן עֲלְמִין אַנְתָּ הוּא עֲלִית
 הָעֵדוּת וְסַבְּתַת הַסְּבוּת
 דְאֲשְׁקִי לְאֵילָנָא בְּהוּא נְבִיעֵו •
 וְהוּא נְבִיעֵו אִיהוּ כְּנִשְׁמַתָּא
 לְגּוּפָא דְאִיהוּ חַיִּים לְגּוּפָא וּכְךָ
 לִית דְּמִיּוֹן וְלִית דְּיוֹקְנָא מְכַל מָה
 דְּדַגְּאוּ וּלְכַר • וּכְרֵאֶת שְׁמִיָּה

וְאַרְעָא וְאַפְקַת מְנַהֵן שְׁמֵשׁ
 וְסִיְהֵרָא וְכוּכְבֵּיא וּמְזֵלֵי וּבְאַרְעָא
 אִירְנִין וְדִשְׁאִין וּגְנֵתָא דְעָרִין
 וְעִשְׁבִּין וְחִיָּין וְעוֹפִין וְנוֹנִין וּבְעִירִין
 וּבְנֵי נֶשֶׁא לְאַשְׁתְּמוֹדְעָא בְּרוֹזִין
 עַלְאִין וְאִידֵי יִתְנַהֲגוּן בְּרוֹזִין עַלְאִין
 וְתַתְּאִין וְאִידֵי אֲשֶׁתְּמוֹדְעֵן מְעַלְאִי
 וְתַתְּאִי וְלִית דִּידַע בְּךָ כְּלָל וְבֵר
 מִיְנְךָ לִית יְחוּדָא בְּעַלְאִי וְתַתְּאִי *
 וְאַנְתְּ אֲשֶׁתְּמוֹדְעֵ אַרְזִין עַד כּוּלָּא
 וְכָל סְפִירָן כָּל חַד אִית לִיה שֵׁם
 יְדִיעַ * וּבְרוֹזִין אֲתַקְרִיאוּ מְלֶאכִיא *
 וְאַנְתְּ לִית קָךְ שֵׁם יְדִיעַ דְּאַנְתְּ
 הוּא מְמַלָּא כָּל שְׁמַהֲזִין וְאַנְתְּ הוּא
 שְׁלִימוֹ דְּכֻלְהוּ * וְכַד אַנְתְּ תִּסְתַּרְק
 מְנַהֲזִין * אֲשֶׁתְּאַרוּ כִּלְהוּ שְׁמַהֲזִין
 בְּגוֹפָא כְּלָא נִשְׁמַתָּא * אַנְתְּ חַכִּים
 וְלֹא בְּחֻכְמָה יְדִיעַ אַנְתְּ הוּא

מִבִּין וְלֹא מִבִּינָה יְדִיעַ * וְלִית
 קָךְ אֲתֵר יְדִיעַ אֲדָא לְאַשְׁתְּמוֹדְעָא
 תְּקַפְךָ וְחֻרְךָ לְבְנֵי נֶשֶׁא *
 וְלֹא חֲזָאָה לוֹזִין * אִידֵי אֲתַנְהִיג
 עַלְמָא בְּדִינָא וּבְרַחְמֵי דְאִינּוּן
 צְדָק וּמִשְׁפָּט כְּפּוּס עוֹבְדֵרוֹזִין
 דְּבְנֵי נֶשֶׁא דִּין אִירוּ גְבוּרָה
 מִשְׁפָּט עֲמוּדָא * דְּאַמְצְעִיתָא * צְדָק
 מַלְכוּתָא קְדִישָׁא * מִזְּנוּי צְדָק
 תְּרוּן סְמִכֵי קְשׁוּט * הִינְ צְדָק אֹת
 בְּרִית * כּוּלָּא לְאַחֲזָאָה אִידֵי
 אֲתַנְהִיג עַלְמָא אֲבָל לֹא דֵאִית
 קָךְ צְדָק יְדִיעַ דֵּאִיהוּ דִּין וְלֹא
 מִשְׁפָּט יְדִיעַ דֵּאִיהוּ רַחֲמֵי *
 וְלֹא מְכַל אֵלִין מְדוּת כְּלָל קוּם
 רְבִי שְׁמַעוֹן וְיִתְחַדְשׁוּן מְלִין עַד
 יְדָךְ * דְּהָא רִשׁוּתָּא אִית קָךְ
 לְגַלְאָה רוֹזִין טְמִירִין עַל יְדָךְ מַה

דָּא אַתְיָהִיב רְשׁוֹ לְגַלְאָה לְשׁוּם
בַּר נֶשׁ עַד כְּעַן :

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח וְאָמַר לֵךְ
יְהוּדָה הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה
וְכוּ עֲלֵאִין שְׁמַעוּ אֵינּוֹן דְּמִיכִין
דְּחֶבְרוֹן וְרַעֲיָא מְהִימְנָא אֲתַעְרוּ
מִשְׁנַתְכוּן • הַקִּיצוּ וְרַנְנוּ שׁוֹכְנֵי
עַפְרָא • אֵלִין אֵינּוֹן צְדִיקָא דְאֵינּוֹן
מִסְטְרָא דְהַהוּא דְאֲתַמַּר בָּהּ
אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עַר • וְלֹא אֵינּוֹן
מֵתִים וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר בְּרוּן
הַקִּיצוּ וְרַנְנוּ וְכוּ רַעֲיָא מְהִימְנָא
אַנְתְּ וְאַבְהֵן הַקִּיצוּ וְרַנְנוּ
לְאֲתַעְרוּתָא דְשְׂכִינְתָא דְאִיְהוּ
יִשְׁנָה בְּגִלּוּתָא • דַּעַד כְּעַן
צְדִיקָא כְּלָרוּ דְמִיכִין וְשְׁנַתָּא
בְּחֹרְרוֹן • מִדְּיְהִיבֵת שְׂכִינְתָא
תְּלַת קָלִין לְגַבִּי רַעֲיָא מְהִימְנָא

וְיִמָּא לִיה קוּם רַעֲיָא מְהִימְנָא
דְּהָא עֲלֵךְ אֲתַמַּר קוּל דוּדֵי דוּפֵק
לְגַבִּאי בְּאַרְבַּע אַתּוֹן דִּילָה •
וְיִמָּא בְּרוּן פְּתַחֵי לִי אַחוּרֵי
רַעֲיָתִי יוֹנְתִי תַמְרֵי דְהָא תָם
עוֹנִידְכֵת צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוּתְךָ
שְׂרַאשֵׁי נְמֻלָּא טַל מְאִי נְמֻלָּא
טַל אָדָּא אָמַר קְדָשָׁא בְּרִידְךָ הוּא
אַנְתְּ חֹשִׁיבֵת דְּמִיזְמָא דְאֲתַחֲרַב
בִּי מְקַדְשָׁא דְעֵאלְנָא בְּבֵיתָא
דִּילִי וְעֵאלְנָא בִּישׁוּבָא • לֹא אֲנִי
דָּא עֵאלְנָא כָּר זְמַנָּא דְאַנְתְּ
בְּגִלּוּתָא חֲרִי לֵךְ סִימְנָא שְׂרַאשֵׁי
נְמֻלָּא טַל ה"א שְׂכִינְתָא בְּגִלּוּתָא •
שְׁלִימוּ דִּיקָה וְחַיִּים דִּילָה אִירְזוּ
טַל • וְדָא אִיהוּ יו"ד ה"א וְה"ו
וְה"ה אִיהוּ שְׂכִינְתָא דְלָא
מְחַשְׁבֵן טַל אָדָּא יו"ד ה"א וְא"ו

רְסָדִיקוֹ אֶתֶּן לְחֶשְׁבֵן טָרֹ
דְאִיהִי מְרִיא לְשִׁבְיַתָּא מְנַבְעֵי
דְכָל מְקוּרֵין עֲלָאִין • מִיד קָם
רְעִיא מְהִימְנָא וְאַבְרָהִין קְרִישִׁין
עֲמִיהֶ עַד כְּאֵן רָזָא דִּיחֻדְדָה • בְּרוּךְ
יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

מנהגי בגדאד

א המנהג פה בגדאד להתפלל ערבית
במולאי ש"ק בבית האבל במשך
כל י"ב חדש • והטעם לפי שהוא הזמן שחוזרין
הנשמות לניהנס • וכשהבן מתפלל אז שאומר
קדיש פודה אביו ואמו מן הניהנס ועי' ר"ס:
ב עור נהגו פה בגדאד להתפלל שם
במשך כל הי"ב חדש גם כליל ששי •
וכליל היום שחלה בו הפטירה היינו אם נפטור
כליל ב' אז מתפללים כל ליל ב' שבתוך יב"ח •
וקודם התפלה אומרים היתומים האותיות של
אלפא ביתא שבתהלים שהם כנגד שמותיו של
המת • דרך משל אם שמו ראובן אומרים
הפסוקים של אות ריש ואות אלף ואז ואות בית
ואות נון וכן ע"ז הדרך • וג"כ אומרים פרקי
משניות המתחילים בהאותיות של שמו כאמור
גם מס' אבות ומדות ותמיד ואומרים מאמרי
הזהר הנקראים בשם עלוי המוכאים בהספר

זהו ואח"כ אומרים קדיש דרפן • היינו קדיש
על ישראל ומתחילין להתפלל תפלת מנחה
וערבית :

אח"כ אומרים הו"ר הכתובה לקמן • ואז
מביאים לפניהם פת הבא בכסנין ומיני פירות •
ומרכיזין לפניהם ולאחריהם • ועושין השכבה
למנוחת המת :

ג גם המנהג פה • ללאת האכלים לבית
הקברות בכל יום ששי שבתוך הי"ב חדש
וקורים לפני קבר המת מהא"כ שבתהלים
ומהמשניות כקדר האמור לעיל • ואומרים
קדיש • והשכבה :

ד לימוד המשנה בקול רם ובנחת רוח בשפה
ברורה אין ערוך אליו והרז"ל שאשר
בן יעקב אבינו עליו השלום עומד בפתח גיהנם
ולכל הלומד משנה מזילו וז"ה שאשר שמנ"ה
אותיות משנה : (ס' מו"ש אות מו"ב)

תפלה לאומרה קודם הלימוד

יהי רצון מרפניך יהוה אלהינו וארדי
אבותינו שיעלה זכות לימוד זה שאנחנו
רומדים לשם נישמת (פרוני בן פלוני) ע"ה
ובזכות לימוד זה האר הגדול הגבור והנורא
שוכן עד וקדוש שמו שחצרו נשמרתו
בצרוח החיים • ותשים מחיצתו במחיצת
הצדיקים והחסידים יסודי עולם העומדים

לפניך ונהנים מזיו אור פניך ותתן לו מהלכים
 בין העומדים לפניך • ותמחול ותסלח
 ותכפר ותמחה ותמחוק כל מה שחטא
 שעויה ופשע לפניך או עשה דבר שלא
 כרצונך ואל תזכור לו שום חטא ועון ופשע
 ועבירה אלא כל המצות שעשה תזכרם לו
 לטובה ורוחו תרגיע בחלק היושבים בג"ע
 ונשמתו תתעדן בטוב הצפון לצדיקים
 ותשיב בכבוד מנוחתו ולקץ הימין יעמוד
 לגורלו • וילוה ע"ה ועל משכבו יבא שלום
 כדכתיב יבא שלום ינוחו על משכבותם
 הוא וכל שוכני עמו ישראל בכלל הרחמים
 והסליחות : אמן כן יהי רצון :

אלפא ביתא תהלים

אִשְׁרֵי תַמִּימֵי דָרְךָ הַהֲלֻכִים
 בַּתּוֹרַת יי : אִשְׁרֵי נֹצְרֵי
 עֲדָתוֹ בְּכָל־לֵב יְדַרְשׁוּהוּ : אֵיךְ
 לֹא פָעְלוּ עוֹלָה בְּדַרְכָּיו הֲלָכוּ :
 אַתָּה צוֹיִתָּה פִקְדוֹתֶיךָ לְשֹׁמֵר מְאֹד :
 אַחֲרָי יִכְנֹו דַרְכֵי לְשֹׁמֵר חֻקֶיךָ :

אז

אִז לֹא־אֲבוֹשׁ בְּהֵבִיטִי אֶל־כָּל־
 מַצּוֹתֶיךָ : אֲוֹדֶךָ בַּיִשָּׁר לִרְבֹב
 בְּרַמְדֵי מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךָ : אַתָּה חֻקֶיךָ
 אֲשֶׁמֶר אֶל־תַּעֲזֹבֵנִי עַד מְאֹד :
 ב בַּמָּה יִזְכֶּר־נַעַר אֶת־אַרְחוֹ
 לְשֹׁמֵר כְּדַבְּרֶיךָ : בְּכָל־
 לְבִי דִרְשָׁתֶיךָ אֶל־תִּשְׁגֵּנִי
 מִמַּצּוֹתֶיךָ : בְּלִבִּי צָפַנְתִּי אִמְרֹתֶיךָ
 לְמַעַן לֹא אֲחַטָּא־לְךָ : בְּרוּךְ
 אַתָּה יי לְרַמְדֵי חֻקֶיךָ : בְּשִׁפְתַי
 סִפַּרְתִּי כָל מִשְׁפָּטֵי־פִיךָ : בְּדַרְךָ
 עֲדוֹתֶיךָ שִׁשְׁתִּי כַּעַר כְּלִדְהוֹן :
 בְּפִקְדוֹתֶיךָ אִשְׁיַחֲדָה וְאֲבִיטָה
 אֲרַחֲוֹתֶיךָ : בַּחֲקֵתֶיךָ אֲשַׁתְּעֶשֶׂע
 לֹא אֲשַׁכַּח דְּבָרְךָ :

ג גִּמְלָה עַל־עֲבֹדְךָ אֲחִיחֲוֶה וְאֲשַׁמְרָה
 דְּבָרְךָ : גִּלְעֵינִי וְאֲבִיטָה
 נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ : גִּר אֲנֹכִי

בְּאֶרֶץ אֲדִי-תִסְתַּה מִמְּנֵי מְצוֹתֶיךָ :
 גִּרְסָה נִפְשֵׁי לְתֹאבָה אֲרִי-
 מִשְׁפָּטֶיךָ בְּכַל-עַת : גְּעַרְתָּ זָדִים
 אַרְוִרִים הַשּׁוֹגִים מִמְצוֹתֶיךָ : גֵּר
 מֵעָלַי חֲרָפָה וְבוֹז כִּי עֲדַרְתִּיךָ
 נִצַּרְתִּי : גַּם יֵשְׁבוּ שָׂרִים בִּי נִדְבְּרוּ
 עִבְדְּךָ יִשִׁיחַ בְּחֻקֶּיךָ : גַּם-עֲדַתְךָ
 שְׁעִישְׁעֵי אֲנִשֵׁי עֲצָתִי :

ד דְּבַקְרָה לְעֶפְר נִפְשֵׁי חַיִּינִי
 כְּדַבְּרֶיךָ : דְּרֹכֵי סִפְרָתִי
 וְתַעֲנֵנִי לְמַדְנֵי חֻקֶּיךָ : דֶּרֶךְ-פְּקוּדֶיךָ
 הִבִּינֵנִי וְאִשִּׁיחָה בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ :
 דִּלְפָּה נִפְשֵׁי מִתּוֹנָה קִימֵנִי
 כְּדַבְּרֶךָ : דֶּרֶךְ יִשְׁקֵר הִסֵּר מִמְּנֵי
 וְתוֹרַתְךָ חֲנֻנִי : דֶּרֶךְ-אֲמוֹנָה
 בְּחַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ שׁוֹיִתִּי : דְּבַקְתִּי
 בְּעֲדוֹתֶיךָ יי אֲלֵ-תְבִישְׁנִי : דֶּרֶךְ-
 מְצוֹתֶיךָ אַרְוִץ כִּי תִרְחִיב לִבִּי :

ה הַחוּרְנִי יי דֶּרֶךְ חֻקֶּיךָ וְאַצְרָנָה
 עֵקֶב : הִבִּינֵנִי וְאַצְרָה
 תּוֹרַתְךָ וְאַשְׁמְרָנָה בְּכַל-רֵב :
 הִדְרִיכֵנִי בְּנִתְיָב מְצוֹתֶיךָ כִּי בּוֹ
 חֲפָצְתִּי : הֵט לִבִּי אֶל-עֲדוֹתֶיךָ וְאֵל
 אֶל-בְּצַע : הֶעֱבֵר עֵינֵי מְרֹאֹת
 שְׂוֵא בְּדַרְכֶיךָ חַיִּינִי : הֶקֶם לְעִבְדְּךָ
 אֲמַרְתָּךְ אֲשֶׁר לִירְאָתְךָ : הֶעֱבֵר
 חֲרָפְתִּי אֲשֶׁר יְגוֹרְתִי כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ
 טוֹבִים : הִנֵּה תֹאבָתִי לְפִקְדֶיךָ
 בְּצַדְקַתְךָ חַיִּינִי :

ו וַיִּבְאֵנִי חֶסֶדְךָ יי תִּשְׁוַעְרָתְךָ
 כְּאֲמַרְתָּךְ : וְאַעֲנָה
 חֲרָפִי דָבָר כִּי-בִטַּחְתִּי בְּדַבְּרֶךָ :
 וְאֵל תִּצַּל מִפִּי דְבַר-אֲמַת עַד-
 מָאֵד כִּי לְמִשְׁפָּטֶיךָ יִחַלְתִּי :
 וְאַשְׁמְרָה תּוֹרַתְךָ תָּמִיד לְעוֹלָם
 וָעַד : וְאַתְּהִלְכָה בְּרַחֲבָה כִּי

פְּקֻדֶיךָ דְרִשְׁתִּי : וְאֶדְבָרָה בְּעֵדוּתֶיךָ
 נֶגְדַת מְלָכִים וְלֹא אֲבוֹשׁ : וְאֶשְׁתַּעֲשֶׂע
 בְּמִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי : וְאִשָּׂא
 כַּפִּי אֶל־מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי
 וְאִשְׁיַחָה בְּחֻקֶיךָ :

ז זְכַרְדְּבַר לְעַבְדְּךָ עַל אֲשֶׁר
 יִחַלְתָּנִי : זֹאת נֶחֱמַתִּי

בְּעֵנָי כִּי אֲמַרְתָּךְ חִיתָנִי : זָדִים
 הִלִּיצְנִי עַד מְאֹד מִתּוֹרַתְךָ לֹא
 נִטִּיתִי : זְכַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מֵעוֹלָם
 יְהוָה וְאֶתְנַחֵם : זְלַעְפָּה אֶחֱזַתָּנִי
 מִרְשָׁעִים עֲזָבִי תּוֹרַתְךָ : זְמִירוֹת
 הָיוּ לִי חֻקֶיךָ בְּבֵית מְנוּרֵי :
 זְכַרְתִּי בְּלֵילָה שְׁמֶךָ יי וְאִשְׁמְרָה
 תּוֹרַתְךָ : זֹאת הֵיטָה לִי כִּי פִקְדֶיךָ
 נִצְרַתִּי :

ח חֻלְקֵי יי אֲמַרְתִּי לְשֹׁמֵר דְּבָרֶיךָ :
 חֲלִיתִי פָּנֶיךָ בְּכָל לֵב

חֲנִנִי כְּאֲמַרְתֶּיךָ : חֲשַׁבְתִּי דְרָכֵי
 וְאִשְׁיָכָה רַגְלִי אֶל עֵדוּתֶיךָ : חֲשַׁתִּי
 וְלֹא הִתְמַהְמַהְתִּי לְשֹׁמֵר מִצְוֹתֶיךָ :
 חֲבִלִי רִשְׁעִים עוֹדוֹנֵי תּוֹרַתְךָ לֹא
 שִׁכַּחְתִּי : חֲצוֹת לַיְלָה אֶקוּם
 לְהוֹדוֹת לָךְ עַד מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה :
 חֲבַר אָנֹכִי לְכָל אֲשֶׁר יִרְאוּךָ
 וְלִשְׁמֵרֵי פְקוּדֶיךָ : חֲסֹדְךָ יְהוָה
 מְלֵאָה הָאָרֶץ חֻקֶיךָ לְמִדְנֵי :

ט טוֹב עֲשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ יי
 כְּדִבְרֶךָ : טוֹב טַעַם
 וְדַעַת לְמִדְנֵי כִּי בְּמִצְוֹתֶיךָ
 הֶאֱמַנְתִּי : טָרַם אֶעֱנָה אָנֹכִי שִׁגְגָה
 וְעַתָּה אֲמַרְתָּךְ שְׁמַרְתִּי : טוֹב אַתָּה
 וּמְטִיב לְמִדְנֵי חֻקֶיךָ : טָפְלוּ עָלַי
 שִׁקְרֵי זָדִים אָנֹכִי בְּכָל לֵב אֶצַּר
 פִּקְדֶיךָ : טָפַשׁ בְּחֵלֶב לֵבִים אָנֹכִי
 תּוֹרַתְךָ שֶׁעֲשִׂיתִי : טוֹב לִי כִּי

עֲנִיתִי לְמַעַן אֲלַמַּד חֻקֶיךָ : טוֹב לִי
 תּוֹרַת פִּיךָ מֵאֲלֹפֵי זָהָב וְכֶסֶף :
 י יָדִיךָ עָשׂוּנִי וַיְכַוְנֵנִי הִבִּינֵנִי
 וְאֲלַמַּדְהָ מִצְוֹתֶיךָ : יֵרֵאֶיךָ
 יִרְאוּנִי וַיִּשְׁמְחוּ כִּי לְדַבְרֶךָ יִחְלַתִּי :
 יִדְעֵתִי יי כִּי צָדֵק מִשְׁפָּטֶיךָ וְאִמּוּנָה
 עֲנִיתָנִי : יְהִי נָא חֶסֶדְךָ לְנַחֲמֵנִי
 כְּאִמְרַתְךָ לְעַבְדְּךָ : יִבְאוּנִי רַחֲמֶיךָ
 וְאֶחִיָּה כִּי תוֹרַתְךָ שָׁעֲשִׂעִי : יִבְשׁוּ
 זְדִים כִּי שָׁקַר עֲוֹתוֹנִי אָנִי אֲשִׁיחַ
 בְּפִקְדֶיךָ : יִשׁוּבוּ לִי יֵרֵאֶיךָ וַיִּדְעִי
 עֲדַתְךָ : יְהִי לְבִי תָמִים בְּחֻקֶיךָ
 דְּמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ :
 כ כָּלֹתְהָ לְתִשׁוּעַתְךָ נַפְשִׁי
 לְדַבְרֶךָ יִחְלַתִּי : כָּלוּ
 עֵינַי לְאִמְרַתְךָ לֵאמֹר מֵרַתִּי
 תִּנְחַמֵּנִי : כִּי הָיִיתִי כְּנֹאֵר בְּקִיטוֹר
 חֻקֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי : כְּמָה יִמֵּי

עבדך

עַבְדְּךָ מִתִּי תַעֲשֶׂה בְּרֹדְפֵי מִשְׁפָּט :
 הָרוּ לִי זְדִים שְׁחוֹת אֲשֶׁר לֹא
 כְּתוֹרַתְךָ : כָּל מִצְוֹתֶיךָ אִמּוּנָה
 שָׁקַר רִדְפוּנִי עֲזַרְנִי : כִּמְעַט בְּרוּנִי
 בְּאָרֶץ וְאָנִי לֹא עֲזַבְתִּי פִקְדֶיךָ :
 כְּחֶסֶדְךָ חִינִי וְאִשְׁמְרָה עֲדוּת
 פִּיךָ :

ל לְעוֹלָם יי דְּבַרְךָ נֶצֶב בַּשָּׁמַיִם :
 לָדָר וְדָר אִמּוּנַתְךָ
 כּוֹנְנֶת אֶרֶץ וּתְעַמַּד : לְמִשְׁפָּטֶיךָ
 עֲמַדוּ הַיּוֹם כִּי הִכַר עַבְדְּךָ :
 לוֹדִי תוֹרַתְךָ שָׁעֲשִׂעִי אֲזִי אֲבַדְתִּי
 בְּעֵנַי : לְעוֹלָם לֹא אֲשַׁבַּח פִּקְדֶיךָ
 כִּי בָּם חִיֵּיתָנִי : לָךְ אָנִי הוֹשִׁיעֵנִי
 כִּי פִקְדֶיךָ דָּרַשְׁתִּי : לִי קוֹוֵר שְׁעִים
 לְאִבְדָנִי עֲדַתְךָ אֶתְבוֹנֵן : לְכֹל
 תְּכַלֶּה רְאִיתִי קֶץ רַחֲבָה מִצְוֹתֶיךָ
 מֵאֵד :

מה

מִמָּה אֶהְבֵּתִי תוֹרַתְךָ בָּר
 הַיּוֹם הַיּוֹם הִיא שִׁיחֵתִי : מֵאִיבִי
 תַּחֲבִמְנִי מִצוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא
 לִי : מִכָּל מְלַמְדֵי הַשִּׁבְלֵתִי כִּי
 עֲדוֹתֶיךָ שִׁיחָה לִי : מִזְקֵנִים
 אֶתְבוֹנֵן כִּי פִקְדֶיךָ נִצְרַתִּי : מִכָּל
 אֲרַח רָע כְּלֹאֲתִי רִגְלִי לְמַעַן
 אֲשֹׁמֵר דְּבָרֶיךָ : מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא
 סָרְתִי כִּי אֶתָּה הוֹרַתְנִי : מִה
 נִמְלְצוּ לַחֲכִי אִמְרַתְךָ מִדְּבַשׁ לְפִי :
 מִפִּקּוּדֶיךָ אֶתְבוֹנֵן עַל כֵּן שִׁנְאַתִּי
 כָּל אֲרַח שֶׁקֶר :

גִּיר לְרִגְלִי דְּבָרְךָ וְאוֹר
 לְנִתְיָבְתִי : נִשְׁבַּעְתִּי וְאַקְיָמָה
 לְשִׁמּוֹר מִשְׁפָּטִי צְדָקָה : גַּעֲנִיתִי
 עַד מְאֹד יְהוָה חֲיִנִי כְּדְבָרְךָ :
 נְדָבוֹת פִּי רָצָה נֹא יְהוָה וּמִשְׁפָּטֶיךָ
 לְמִדְנִי : נִפְשִׁי בְּכַפִּי תָּמִיד וְתוֹרַתְךָ

לֹא שָׁכַחְתִּי : נָתַנּוּ רִשְׁעִים פֶּה
 לִי וּמִפִּקּוּדֶיךָ לֹא תַעֲיִתִי : נִחַלְתִּי
 עֲדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם כִּי שִׁשּׁוֹן לְבִי
 הִמָּה : נָטִיתִי לְבִי לַעֲשׂוֹת חֻקֶיךָ
 לְעוֹלָם עֵקֶב :

ס סַעֲפִים שִׁנְאַתִּי וְתוֹרַתְךָ
 אֶהְבֵּתִי : סִתְרִי וּמִגְנִי

אֶתָּה לְדְבָרְךָ יַחֲלֵתִי : סוּרוּ מִפְּנֵי
 מִרְעִים וְאַצְרָה מִצוֹת אֱלֹהֵי :
 סָמְכֵנִי כְּאִמְרַתְךָ וְאַחִיָּה וְאֵל
 תְּבִישְׁנִי מִשְׁבְּרִי : סַעֲדֵנִי וְאוֹשַׁעָה
 וְאוֹשַׁעָה בְּחֻקֶיךָ תָּמִיד : סְלִית כָּל
 שׁוֹגִים מִחֻקֶיךָ כִּי שֶׁקֶר תִּרְמִיתֶם :
 סָגִים הַשִּׁבְתָּ כָּל רִשְׁעֵי אֶרֶץ לְכֵן
 אֶהְבֵּתִי עֲדוֹתֶיךָ : סִמֵּר מִפִּחְדֶיךָ
 בְּשָׂרִי וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ יִרְאֵתִי :

ע עֲשִׂיתִי מִשְׁפָּט וְצֶדֶק כָּל
 תְּנִיחֵנִי לְעִשְׂקִי : עֲרַב

עבֶרְךָ לְטוֹב אֵל יַעֲשֶׂקְנִי זָדִים :
 עֲנִי כִּירוּ לִישׁוּעָתְךָ וּלְאִמְרַת
 צְדָקָךָ : עֲשֵׂה עִם עֲבָרְךָ כַּחֲסָדְךָ
 וְחַקֶּיךָ לְמַדְנִי : עֲבָרְךָ אֲנִי הִבִּינִי
 וְאֲדַעַה עֲדֹתֶיךָ : עַתָּה לַעֲשׂוֹת
 לִיהוָה הִפְרוּ תוֹרָתְךָ : עַל כֵּן
 אֶהְבֵּתִי מִצִּוְתֶיךָ מִזֶּהָב וּמִפֶּזֶז :
 עַל כֵּן כָּל פְּקוּדֵי כָל יִשְׁרָתִי כָּל
 אֲרֵחַ שֶׁקֶר שָׁנֵאתִי :

פ פְּלֹאוֹת עֲדוֹתֶיךָ עַל כֵּן נִצְרַתֶם
 נִפְשֵׁי : פֶּתַח דְּבָרֶיךָ
 יֵאִיר מִבֵּין פֶּתִיִּים : פִּי פִּעְרַתִּי
 וְאֶשְׁאַפֶּה כִּי לְמִצִּוְתֶיךָ יֶאֱכֹתִי :
 פָּנֵי אֵלֵי וְחֲנִנִי כִּמְשַׁפֵּט לְאֶהְבִּי
 שִׁמְךָ : פְּעָמֵי הַכֵּן בְּאִמְרַתְךָ וְאֵל
 תִּשְׁלַט בִּי כָּל אֶזְרוֹן : פִּדְנִי מֵעֵשֶׂק
 אָדָם וְאֶשְׁמְרָה פִּקְדֶךָ : פְּנֵי־הָאָרֶץ
 בְּעֲבָרְךָ וְלִמְדֵנִי אֵת חֲקֶיךָ :

פִּלְגֵי מַיִם יִרְדּוּ עֵינַי עַד לֹא שִׁמְרוּ
 תוֹרָתְךָ :

צ צְדִיק אַתָּה יי וַיִּשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ :
 צִוִּית צְדָק עֲדוֹתְךָ וְאִמּוֹנָה
 מְאֹד : צִמַּתְתַּנִּי קִנְאָתִי כִּי שָׁכַחוּ
 דְּבָרֶיךָ צְרִי : צְרוּפָה אִמְרַתְךָ
 מְאֹד וְעֲבָרְךָ אֶהְבֶּה : צַעִיר אֲנִכִּי
 וְנִבְזָה פִּקְדֶיךָ לֹא יִשְׁכַּחְתִּי :
 צְדָקְתְךָ צְדָק לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ
 אֱמֶת : צַר וּמְצוּק מְצֹאוֹנֵי מִצִּוְתֶיךָ
 שֶׁעֲשִׂעִי : צְדָק עֲדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם
 הִבִּינִי וְאֶחִיָּה :

ק קָרָאתִי בְּכָל לֵב עֲנִי יי חֲקֶיךָ
 אֶצְוֶרָה : קָרָאתֶיךָ
 הוֹשִׁיעֵנִי וְאֶשְׁמְרָה עֲדֹתֶיךָ :
 קִדְמָתִי בְּנִשְׁף וְאֶשׁוּעָה לְדְבָרְךָ
 יִחַלְתִּי : קִדְמוּ עֵינַי אֶשְׁמוֹרוֹת
 לְשִׁיחַ בְּאִמְרַתְךָ : קוֹלִי יִשְׁמָעָה

בְּחֶסֶדְךָ יְהוָה כְּמִשְׁפָּטְךָ חִינִי :
 קָרְבוּ רַדְפֵי זְמָה מִתּוֹרַתְךָ רַחֲקוּ :
 קָרוֹב אֶתָּה יי וְכָל מִצְוֹתֶיךָ אֲמַת :
 קָדָם יִרְעָתִי מֵעֲדוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם
 יִסְדָּתָם :

ר רָאָה עֵנִי וְחִלַּצְנִי כִּי תוֹרַתְךָ
 לֹא שָׁכַחְתִּי : רִיבָה רִיבֵי
 וּגְאֹלֵנִי לְאִמְרַתְךָ חִינִי : רַחֲמוּ
 מִרְשָׁעִים יִשְׁוְעוּ כִּי חֲקִיךָ לֹא
 דָרְשׁוּ : רַחֲמֵיךָ רַבִּים יי כְּמִשְׁפָּטֶיךָ
 חִינִי : רַבִּים רַדְפֵי וְצָרִי מֵעֲדוֹתֶיךָ
 לֹא נִטִּיתִי : רְאִיתִי בּוֹגְדִים
 וְאֶתְקוּטְטָה אֲשֶׁר אִמְרַתְךָ לֹא
 שָׁמְרוּ : רָאָה כִּי פְקוּדֶיךָ אֶהְבֵּתִי
 יְהוָה כְּחֶסֶדְךָ חִינִי : רֵאשׁ דְּבָרְךָ
 אֲמַת וְלְעוֹלָם כָּל מִשְׁפָּט צְדָקָה :
 שׁ שָׂרִים רַדְפוּנִי הַנֶּסֶם וּמִדְּבָרְךָ
 פָּחַד לִבִּי : שֵׁשׁ אֲנֹכִי

על

עַל אִמְרַתְךָ כְּמוֹצֵא שְׁדָל רַב :
 שִׁקָּר שִׁנְאַתִּי וְאֶתְעַבָּה תּוֹרַתְךָ
 אֶהְבֵּתִי : שִׁבְעַת בְּיוֹם הַלְלֹתֶיךָ עַל
 מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה : שְׁלוֹם רַב לְאֶהְבֵי
 תּוֹרַתְךָ וְאִין לָמוּ מִכְּשׁוֹל :
 שִׁבְרַתִּי לִישׁוּעָתְךָ יי וּמִצְוֹתֶיךָ
 עֲשִׂיתִי : שְׁמֵרָה נִפְשִׁי עֲדוֹתֶיךָ
 וְאֶהְבֵם מְאֹד : שְׁמֵרַתִּי פְקוּדֶיךָ
 וְעֲדוֹתֶיךָ כִּי כָל דְרָבִי נִגְדָה :

ת תִּתְקַרֵב רַנְתִּי לְפָנֶיךָ יי כִּדְבָרְךָ
 הַבִּינִנִי : תְּבוֹא תַחְנַנִּי
 לְפָנֶיךָ כְּאִמְרַתְךָ הַצִּילֵנִי : תִּבְעֵנָה
 שִׁפְתֵי תַהֲלָה כִּי תִלְמַדְנִי חֲקִיךָ :
 תַעַן לְשׁוֹנֵי אִמְרַתְךָ כִּי כָל מִצְוֹתֶיךָ
 צְדָק : תְּחִי יְדָה לְעִזְרוֹנִי כִּי פִקְדֶיךָ
 בְּחַרְתִּי : תִּתְאַבְּתִי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה
 וְתוֹרַתְךָ שְׁעֵשְׂעֵי : תְּחִי נִפְשִׁי
 וְתַהֲלֶךְךָ וּמִשְׁפָּטְךָ יְעִזְרוּנִי : תַעֲיִתִי

כשת

כְּשֶׁה אֵבֶר בְּקֶשׁ עֲבָדְךָ כִּי מִצֹּתֶיךָ
לֹא שִׁבַּחְתִּי :

בקריאת המשנה לפחות יסתדל להבין פי' התיבות
אף שלא יבין פי' הענין באמת שהם
לא יבין אף התיבות יש מ"ש דאינו נחשב
לומר כלל מו"ב

אות א' שבת פרק טו

אלו קשרים שחייבין עליהן
קשר הגמלין וקשר הספנין
ובשם שהיא חייב על קשרין
כך הוא חייב על התרין רבי מאיר
אומר כל קשר שהוא יכול
להתירו באחת מידיו אין חייבין
עָרְוּ :

ב יש דך קשרים שאין חייבין
עליהן בקשר הגמלין
ובקשר הספנין קשרת אשה
מפתח חלוקה וחטי סבכה ושל

פסיקיא

פסיקיא * ורצועות מנעל וסנדל
ונודות יין ושמן * וקדרה של
בשר רבי אליעזר בן יעקב אומר
קושרין לפני הבהמה בשביר
שלא תצא * קושרין דלי בפסיקיא
אבל לא בחבל * ר' יהודה
מתיר * כלל אומר ר' יהודה *
כל קשר שאינו של קיימא אין
חייבין עָרְוּ :

ג מקפלין את הכלים אפירו
ארבעה וחמשה
פעמים ומציעים את המטות
מילי שבת לשבת אבל לא
משבת למוצאי שבת * רבי
ישמעאל אומר מקפלין את הכלים
ומציעין את המטות מיום
הכפורים לשבת וחלבי שבת
קרבין ביום הכפורים (כ"א אבל

רא

לא יֵשׁל יוֹם הַכְּפוּרִים בְּשַׁבָּת
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא יֵשׁל שַׁבָּת
קֶרְבִּין בְּיוֹם הַכְּפוּרִים וְלֹא יֵשׁר
יוֹם הַכְּפוּרִים קֶרְבִּין בְּשַׁבָּת :

שבת פרק ד

בִּי"ת בְּמָה טוֹמְנִין * וּבְמָה אֵין
טוֹמְנִין * אֵין טוֹמְנִין לֹא
בְּגַפַּת פְּסוּלַת שֶׁל זְתִים וְשֶׁל שׁוּמְשָׁמִין וְלֹא
בְּזָבֵל וְלֹא בְּמִלַּח וְלֹא בְּסִיד
וְלֹא בְּחֹזֶל * בֵּין לַחִים בֵּין יְבֻשִׁים *
לֹא בְּתַבָּן וְלֹא בְּזָנִים קְלִיפֵי הַעֲנַכִּים
וְלֹא בְּמוֹכִים * וְלֹא בְּעֲשָׂבִים *
בְּזֶמֶן שֶׁהֵן לַחִים אֲבָל טוֹמְנִין
בְּהֵן בְּשֵׁהֵן יְבֻשִׁין * טוֹמְנִין בְּכֶסוּת
וּבְפִרוֹת וּבְכַנְפֵי יוֹנָה * וּבְנִסּוּרַת
יֵשׁ חֲרָשִׁים וּבְנִעוּרַת פְּסוּלַת שְׁנוּפֵל
כַּשֶּׁמְגַרְרִין הַעֵץ בַּמַּגִּירָה שֶׁל פֶּשֶׁתַן דִּקָּה *

ר'

ר' יְהוּדָה אוֹסֵר בְּדִקְקָה וּמִתִּיר
בְּגִסָּה : כ טוֹמְנִין בְּשֶׁלֶחֶן
וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן בְּגִזֵּי צָמֵר וְאֵין
מְטַלְטְלִין אוֹתָן * כִּי צַד הוּא עוֹשֶׂה
נוֹטֵל אֶת הַכִּיסוּי וְהֵן נוֹפְלוֹת *
רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר קָפָה
מִטָּה עַל צְדָה וְנוֹטֵל שְׂמַא יִטוֹר
וְאֵינוֹ יָכוֹל לְרַחֲזוֹר * וְהַכְּמִים
אוֹמְרִים נוֹטֵל וּמַחְזִיר * לֹא כֶּסֶהוּ
מִבְּעוֹד יוֹם לֹא יִכְסְנוּ מִשְׁתַּחֲשָׁךְ *
כֶּסֶהוּ וְנִתְגַּדָּה מוֹתֵר לְכַסּוֹתוֹ *
מִמֵּלֵא אֶת הַקִּיתוֹן * וְנוֹתֵן לְתַחַת
הַכֶּר אוֹ תַּחַת הַכְּסֵת : שְׁמַשִּׁים תַּחַת הַגּוֹף

אות גימ"ל חולין פרק ז

גִּיד הַנְּשֵׂה נוֹהֵג בְּאֶרֶץ וּבְחוּצָה
לְאֶרֶץ * בְּפָנֵי הַבַּיִת וּשְׂרָא
בְּפָנֵי הַבַּיִת * בְּחוּלִין וּבְמוֹקְדֵי שִׁים *

ונוהג

ונוהג בבהמה ובחיה * בירך *
 ישל ימין ובירך של שמאל ואינו
 נוהג בעוף * מפני שאין לו כף *
 ונוהג בשליל * רבי יהודה אומר
 אינו נוהג בשליל ^{ככהמה} ^{והדב} ^{בן ט' חי} ^{הכמאל}
 מותר * אין הטבחין
 נאמנין על גיד הנשה * ד"ר
 מאיר וחב"א נאמנין ערו ועל
 החרב : ב שולח אדם לנכרי
 ירך * שגיד הנשה בתוכה מפני
 שמקומו נכר * הנטל גיד הנשה
 צריך שיטול את כלו * רבי יהודה
 אומר כרי לקיים בו מצות
 נטילה : ג האוכל מגיד הנשה
 בזית סופג לוקם ארבעים * אכלו
 ואין בו בזית חייב * אכל מזוה
 בזית ומזה בזית * סופג שמונים *
 רבי יהודה אומר אינו סופג אלא

ארבעים : ד ירך שנתבשל בה
 גיד הנשה * אם יש בה בנותן
 טעם הרי זו אסורה * כיצד
 משערין אותה * כבשר בקפת :
 ה גיד הנשה שנתבשל עם
 הגידים בזמן שמכירו בנותן
 טעם * ואם אינו מכירו * כלן
 אסורין * והרוטב בנותן טעם *
 וכן חתיכה של נבלה * וכן
 חתיכה של דג טמא * שנתבשלו
 עם החתיכות בזמן שמכירין
 בנותן טעם * ואם לאו כלן
 אסורות * והרוטב בנותן טעם :
 ו נוהג בטהורה ואינו נוהג
 בטמאה * רבי יהודה אומר אף
 בטמאה * א"ר יהודה והלא
 מבני יעקב נאסר גיד הנשה *
 ועדין בהמה טמאה מותרת להן *

אָמְרוּ לוֹ בְּסִינֵי נְאֻמֵּר * אָרְאֶה
שְׁנֵיכֶתָב בְּמִקְוֹמוֹ :

אות דלת מסכת סנהדרין פרק א
דיני ממונות בשלושה * גזירות
וחבלות בשלושה * נזק
וחצי נזק * תשלומי כפר ותשלומי
ארבעה וחמשה בשלושה *
האונס והמפתה והמוציא שם רע
בשלושה ד"ר מאיר וחכ"א המוציא
שם רע בעשרים ושלושה *
משום שיש בו דיני נפשות :
ב מכורת בשלושה משום רבי
ישמעאל אמרו בעשרים ושלושה *
עבור החדש בשלושה עבור
השנה בשלושה * ד"ר מאיר *
רבן שמעון בן גמליאל אמר
בשלושה מתחילין * ובחמשה

נושאים

נושאים ונותנים * וגומרין בשבעה *
ואם גמרו בשלושה מעברת : ג
סמיכת זקנים ועריפת עגלה
בשלושה * דברי ר' שמעון *
ורבי יהודה אומר בחמשה *
החליצה והמאונן בשלושה *
נטע רבעי ומעשר שני שאין
דמיו ידועים בשלושה * ההקדשות
בשלושה * הערכין המטלטלין
בשלושה * רבי יהודה אומר אחד
מהן כהן * והקרקעות תשעה
וכהן * ואדם ביוצא כהן : ד
דיני נפשות בעשרים ושלושה *
הרובע והנרבע בעשרים ושלושה
שנאמר והרגת את האשה ואת
הבהמה * ואומר ואת הבהמה
תהרוגו * שור הנסקל בעשרים
ושלושה * שנאמר השור יסקל

וגם

ג 1

וגם בעליו יומת • כמיתת בעלים
 כך מיתת השור • הזאב והארי
 והדוב והנמר והברדלס והנחש •
 מיתתן בעשרים ושלשה • רבי
 אליעזר אומר כל הקודם להרג
 זכה • רבי עקיבא אומר מיתתן
 בעשרים ושלשה • ה אין דנין לא
 את השבט • ולא את נביא השקר •
 ולא את כהן גדול • אלא בבית
 דין שר שבעים ואחד • ואין
 מוציאין למלחמת הרשות • אלא
 על פי בית דין של שבעים ואחד •
 אין מוסיפין על העיר ועל העזרות •
 אלא על פי בית דין שר שבעים
 ואחד • אין עושין סנהדריות
 לשבטים אלא על פי בית דין שר
 שבעים ואחד • אין עושין עיר
 הנדחת אלא בבית דין שר

שבעים

שבעים ואחד • ואין עושין עיר
 הנדחת בספר • ולא שדש עיר
 הנדחת • אבל עושין אחת או
 שתים • ו סנהדרי גדולה היתה
 של שבעים ואחד וקטנה של
 עשרים ושלשה • ומנין לגדולה
 שהיא של שבעים ואחד • שנאמר
 אספרה לי שבעים איש מזקני
 ישראל • ומשה על גבהן • הרי
 שבעים ואחד • רבי יהודה אומר
 שבעים • ומנין לקטנה שהיא
 של עשרים ושלשה • שנאמר
 ושפטו העדה • והצילו העדה •
 עדה שופטת • ועדה מצלת • הרי
 כאן עשרים • ומנין לעדה שהיא
 עשרה • שנאמר עד מתי לעדה
 הרעה הזאת • יצאו יהושע וכלב
 ומנין להביא עוד שלשה • ממשמע

שנאמר

שנאמר לא תהיה אחרי רבים בפרקים * שואל מפני הכבוד *
 לרעות * שומע אני שאהיה עמה מושב * ובאמצע שואל מפני
 לטובה * אם כן למה נאמר אחריה ראה ומשב * ד"ר מאיר * רבי
 רבים להטות * לא כהטיתן יהודה * אומר באמצע שואל
 לטובה * הטייתך לרעה * הטייתן מפני היראה ומשב מפני הכבוד *
 לטובה על פי אחר הטייתך לרעה בפרקים שואל מפני הכבוד *
 על פי שנים * ואין בית דין שקול ומשב שלום לכל אדם : כ אלו
 מוסיפין עליהן עוד אחד * הריהו בין הפרקים * בין ברכה
 כאן עשרים ושלשה * וכמה יארא שונה לשניה * בין שניה לשמע *
 בעיר ותהא ראיה לסנהדרין בין שמע לוהיה אם שמע * בין
 מאה ועשרים רבי נחמיה אומר והיה אם שמע לו יאמר * בין
 מאתים ושלשים * בנגד שרואמר לאמת ויצב * רבי יהודה
 אומר * בין ויאמר לאמת ויצב
 עשרות :

אות ה ברכות פרק ב

לא יפסיק * אמר רבי יהושע בן
 קרחה למה קדמה שמע לוהיה
 קורא בתורה * והגיע זמ
 אם כיון לב עליו עול מלכות שמים תחלה *
 ואם לאו * לא יצא
 ואחר כך יקבל עליו עוד מצות *
 בפרקים

והיה אם שמע לויאמר • שוהיה
 אם שמע נוהג ביום ובלילה •
 ויאמר אינו נוהג אלא ביום •
 ג הקורא את שמע ולא השמיע
 לאזנו יצא • רבי יוסי אומר לא
 יצא קרא ולא דקדק באותיותיה •
 רבי יוסי אומר יצא • רבי יהודה
 אומר לא יצא • הקורא למפרע
 לא יצא • קרא וטעה • יחזור
 למקום שטעה • ד האומנין •
 קורין בראש האילן • או בראש
 הגדבך כניין של אכניס מה שאינן
 רשאים לעשות כן בתפלה •
 ה חתן פטור מקריאת שמע בלילה
 הראשון ועד מוצאי שבת אם לא
 עשה מעשה • מעשה ברבן
 גמליאל • שקרא בלילה הראשון
 שנשא • אמרו לו תלמידיו • לא

למדתנו

למדתנו רבינו שחרתן פטור
 מקריאת שמע בלילה הראשון •
 אמר להם • איני שומע לכם •
 לבטל ממני עול מלכות שמים
 אפילו שעה אחת • ו רחץ בלילה
 הראשון שמתה אשתו • אמרו לו
 תלמידיו לא למדתנו רבינו שאכל
 אסור לרחוץ • אמר להם • איני
 כשאר כל אדם אסמנים אני •
 ז וכשמת טבי עבדו קבל עליו
 תנחומין • אמרו לו תלמידיו • לא
 למדתנו רבינו שאין מקבלין
 תנחומין על העבדים • א"ל אין
 טבי עבדי כשאר כל העבדים
 כשר היה • ח חתן • אם רצה
 לקרות קריאת שמע בלילה
 הראשון קורא • רבן שמעון בן
 גמליאל אומר • לא כל הרוצה

ליטול

ליטול את השם יטול :

אות ואו מסכת דמאי פרק ב

ואלו דברים מתעשרין דמאי

בכל מקום הדבילה ^{תאנים}

יכוסים והתמרים והחרובין האורז

תמן והקמון * האורז שבחוצה

לארץ * כל המשתמש ממנו פטור:

ב המקבל עליו להיות נאמן *

מעשר את שהוא אוכל * ואת

שהוא מוכר * ואת שהוא לוקח *

ואינו מתארח אצל עם הארץ *

רבי יהודה אומר אף המתארח

אצל עם הארץ נאמן * אמרו לו *

על עצמו אינו נאמן * כיצד יהא

נאמן על של אחרים : ג המקבל

עליו להיות חבר * נקרא ת"מ אינו

מוכר לעם הארץ לח ויבש *

ואינו לוקח ממנו לח * ואינו

מתארח אצל עם הארץ ולא

מתרחז אצלו ובכסותו רבי יהודה

אומר אף לא יגדל בהמה דקה *

ולא יהא פרוץ בנדרים ובשחוק *

ולא יהיה מטמא למתים * ומשמש

בבית המדרש * אמרו לו לא באו

אלו לכךל : ד הנחתומים * סו

^{סאופים} לא חיבו אותם חכמים

להפריש * אלא כרי תרומת

מעשר וחקרה * החנונים אינם

רשאים למכור את הדמאי * כל

המשפיעין במדה גסה * רשאים

למכור את הדמאי * אלו הן

המשפיעין במדה גסה * כגון

הסטונות ^{סוקרים גדולים כתבואה} ומוכרי

תבואה : ה רבי מאיר אומר את

שדרכו להמרד בגסה * ומדרו

בְּדָקָה • טְפִלָּה דְּקָה לְגִסָּה • אֵת
 שֶׁדָּרְכוּ לְהַמְדֵּר בְּדָקָה • וּמָרְדוּ
 בַּגִּסָּה • טְפִלָּה גִסָּה לְדָקָה • אִי
 זו הִיא מְדָה גִסָּה • בִּיבֵשׁ שְׁלִשָּׁה
 קַבִּין • וּבִלַּח דִּינָר • רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
 סְלֵי תְּאֵנִים • וְסְלֵי עֵנָבִים • וְקוּפּוֹת
 שֶׁל יָרֵק • כָּל זְמַן שֶׁהוּא מוֹכְרֵן
 אֲבִסְרָה פָטוּר :

אות ז' מסכת טהרות פרק ט'
 זתים מאימתי מקבלין טומאה •
 משיזיעו זיעת המעטן כלי
 שמניחין בו הזתים להזיע אבל לא זיעת
 הקופה • כדברי בית שמאי רבי
 שמעון אומר שיעור זיעה שלשה
 ימים • בית הלל אומרים
 משיתחברו שלשה זה לזה • רבן
 גמליאל אומר משתגמר מלאכתן •

וחכמים

וחכמים אומרים כדבריו : בגמר
 מלמסוק אבל עתיד ליקח • גמר
 מליקח • אבל עתיד ללוות • ארעו
 אבל או משהה או אונס אפילו
 זבים וזבות מהלכים עליהן טהורין
 נפלו עליהן משקין טמאין • אין
 טמא אלא מקום מגען והמוחר
 היוצא מהן טהור : ג נגמרה
 מלאכתן הרי אלו מוכשרין • נפלו
 עליהן משקין טמאין • המוחר
 היוצא מהן ר' אליעזר מטהר
 וחכמים מטמאין • אמר ר' שמעון
 לא נחלקו על המוחר היוצא מן
 הזיתים שהוא טהור ועל מה
 נחלקו על היוצא מן הבור • שרבי
 אליעזר מטהר וחכמים מטמאין :
 ד הגומר את זיתו ושייר קופה
 אחת יתנגה לעני כהן • דברי ר'

מאיר

מאיר * ר' יהודה אומר יוליד לך
את המפתח מיד * ר' שמעון אומר
מעת לעת : ה המניח את זיתו
בכותש שימתונו ^{שיתרכשו} שיהיו
נוחין לכתוש * הרי אלו מוכשרין *
שימתונו שימרחם * בית שמאי
אומרים מוכשרים * בית הלל
אומרים אינן מוכשרין * הפוצע
^{ממעכו} זתים בידים טמאות טמאן :
ו המניח זיתו בגג לגרגרם *
^{שיתוכשו} כל גרגר אפלו הן רום אמה
אינן מוכשרין * נתנן בבית
שילקו * ^{שיתמעכו} ועתיד להעלותן
לגג * נתנן בגג (שילקו או) שיפתחם
(ושימלחם) הרי אלו מוכשרין *
נתנן בבית עד שישמור את גגו *
או עד שיוליכם למקום אחר *
אינן מוכשרין : זרצה ליטול מהן

כד אחר או שני כדים * בית
שמאי אומרים קוצח חותך בטומאה
ומחפה ^{מכסה} בטהרה * בית הלל
אומרים אף מחפה בטומאה * רבי
יוסי אומר חופר בקרדומות של
מתקרת ומוליך לבית הכד
בטומאה : ה השרץ שנמצא
ברחים אין טמא אלא מקום
מגעו * אם היה משקה מהלך *
הכל טמא * נמצא ער גבי
העלים * ישאלו הברדים ^{הסועלים}
שעושים שמן בבית הכד לומר לא נגענו *
אם היה נוגע באום זתים המנוכרים
אפלו בשעורה טמא : ט נמצא
על גבי פרודים והוא נוגע
בכביצה טמא * פרודים על גבי
פרודים אף על פי שהוא נוגע
בכביצה * אין טמא אלא מקום

מגעו * נמצא בין הכותל לזיתים
טהור * נמצא בנג המעטן טהור *
נמצא במעטן הגג טמא * נמצא
שרוף על הזיתים * וכן מטלת
מהוהא כנר סתמך כשט טהורה *
שקר הטומאות בשעת מציאתן :

אות חית שבת פרק כב

חבית שנישברה * מצילין הימנה
מזון שלש סעודות ואומר
לאחרים בואו והצילו לכם ובלבד
שלא יספוג * שלא יסאוב כידו לקנס
כשפת הכלי אין סוחטין את הפרות
להוציא מהן משקין * ואם יצאו
מעצמן אסורים רבי יהודה אומר
אם לאוכלים * הוצא מהן מתר *
ואם למשקין הוצא מהן אסור *
חלות דבש שרסקן חתכס מערב
שבת

שבת ויצאו מעצמן אסורים * ורבי
אליעזר מתיר : ב כל שבת
בחמין מערב שבת * שורין אותו
בחמין בשבת וכל שלא בא
בחמין מערב שבת מדיחין אותו
בחמין בשבת חוץ מן המליח
הישן (נ"א ודגים מלוחים קטנים)
וקוריים האספנין דג שקליפתו דקס
שהדחתן זו היא גמר מלאכתן :
ג שובר אדם את החבית * לאכול
הימנה גרוגרות ובלבד שלא
יתכוין לעשות כלי ואין נוקמים
מגופה שר חבית דברי רבי
יהודה וחכמים מתירין (נ"א ורבי
יוסי מתיר) ולא יקבנה מצדה *
ואם היתה נקובה לא יתן עליה
שענה * מפני שהיא ממרח *
אמר רבי יהודה מעשה בא לפני

רָבֵן יוֹחָנָן בֶּן זְבַאי בְּעֶרְבַּי וְאִמּוֹ
חוֹשֵׁשׁ שְׁנֵי לוֹ מִחֻטָּאת : ד נותנ
תְּבִשִׁיל לְרֵנוּךְ הַבּוֹר בְּשִׁבִיל
שִׁיחָא שְׁמוֹר וְאֵת הַמִּים הַיְפִיכ
בְּרַעִים בְּשִׁבִיל שְׂיֻצְנוּ וְאֵת הַצּוֹנ
בְּחֻמִּין בְּשִׁבִיל שְׂיֻחְמוּ מִי שְׁנֵי שְׁוֹ
בִילוֹ בְּדֶרֶךְ בְּמִים מְהַלֵּךְ בְּרֵ
וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ הַגִּיעַ לְחֶצֶר הַחִיצוֹנָה
שׁוֹטְטָן בְּחֻמָּה אֲבֵל לֹא כְּנֻגָ
הָעַם : ה הַרוֹחֵץ בְּמִי מַעְרָה וּבְמִ
טְבִירָא וְנִסְתַּפַּג אֶפְלוּ בְּעֵשׂוֹ
אֲלוֹנְטִיאוֹת * סְדוּנִים לֹא יִבִּיאֵם
בִּידוֹ * אֲבֵל עֶשְׂרֵה בְּנֵי אָדָם
מִסְתַּפְּגִין בְּאֲלוֹנְטִית אַחַת פְּנִיחָה
יְדִיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וּמִבִּיאִין אֶת
בִּידָן : ו סָבִין וּמִמְשֻׁמְשִׁין בְּבִנְיָ
מַעִים * אֲבֵל לֹא מִתְעַמְלִין * לִשְׁפָ
כֵּם וְלֹא מִתְגַּרְדִּין * כַּמְנַרְת * י

יורדין

יורדין לקורדימה * בקעה מלאה מים
וטיט למטה ואין עושין אפקטוזין להקיא
החובל ואין מעצבין מתקנין ומיישבין
העלמות את הקטן ואין מחזירין
את השבר * מי שנפרקה טיפה העלם
מהפרק שלו ירו או רגלו לא יטרפם
בצונן אבל רוחץ הוא בדרכו
ואם נתרפא נתרפא :

אות ט זכחים פרק יב

טבול יום * ומחסר פפורים *
אין חולקין בקדשים
לאכול לערב * אוגן נוגע * ואינו
מקריב * ואינו חולק לאכול
לערב * בעלי מומין בין בעלי
מומין קבועין * בין בעלי מומין
עוברין * חולקין ואוכלין * אבל
לא מקריבין * וכל שאינו ראוי

לעבודה

ד 4

לְעֹבֵדָה אֵינוֹ הוֹלֵךְ בְּבֶשֶׂר • וְכִי
 יֵשְׂאִין לוֹ בְּבֶשֶׂר אֵין לוֹ בְּעוֹר
 אִפְלוּ טָמֵא בְּשַׁעַת זְרִיקַת דָּמִים •
 וְטָהוֹר בְּשַׁעַת הַקָּטֹר חֲלָבִים •
 אֵינוֹ הוֹלֵךְ בְּבֶשֶׂר שְׁנֵי אֲמֹר הַמְקָרִיב
 אֶת דָּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת הַחֲלֵב
 מִבְּנֵי אַהֲרֹן לוֹ תִּהְיֶה שׁוֹק הַיָּמִין
 לְמִנָּה • בְּכָל יְשָׁלָא זָכָה הַמְזִבֵּה
 בְּבֶשֶׂר לֹא זָכוּ הַכֹּהֲנִים בְּעוֹרָה •
 שְׁנֵי אֲמֹר עוֹלֹת אִישׁ • עוֹלֵה
 יִשְׁעֹלְתָה לְאִישׁ • עוֹלֵה שְׁנֵי שְׁחָטוּ
 יִשָּׂא לְשִׁמָּה • אִף עַל פִּי יִשָּׂא
 עֹלֹתָה לְבָעָלִים • עוֹרָה לְכֹהֲנִים •
 אֶחָד עוֹלֹת הָאִישׁ • וְאַחַד עוֹלֹת
 הָאִשָּׁה עוֹרוֹתֶיהֶן לְכֹהֲנִים •
 עוֹרוֹת קִדְשִׁים קָדִים לְבָעָרִים •
 וְעוֹרוֹת קִדְשֵׁי קִדְשִׁים לְכֹהֲנִים
 קָל וְחֹמֶר • מָה אִם עוֹלֵה יִשָּׂא

זָכוּ בְּבֶשֶׂר זָכוּ בְּעוֹרָה • קִדְשֵׁי
 קִדְשִׁים שְׁזָכוּ בְּבֶשֶׂר • אֵינוֹ דִּין
 שְׁזָכוּ בְּעוֹרָן • אֵין מְזַבֵּחַ יוֹכִיחַ •
 שְׂאִין לוֹ עוֹר מִכָּד מְקוֹם : ד כָּל
 הַקִּדְשִׁים שְׂאִירַע בָּהֶם פְּסוּל
 קוֹדֵם לְהַפְּשִׁטָּן • אֵין עוֹרוֹתֵיהֶם
 לְכֹהֲנִים • לְאַחַר הַהַפְּשִׁטָּן
 עוֹרוֹתֵיהֶם לְכֹהֲנִים • אֶרְ חֲנִינָא
 סָגֵן הַכֹּהֲנִים • מִיָּמִין לֹא רִאֲיוֹ
 עוֹר יוֹצֵא לְבֵית הַשְּׂרִיפָה • אֶר
 עֲקִיבָא מְדַבְּרִין לְמִדְּנֹ •
 שְׁהַמְפָּשִׁיט אֶת הַבְּכוֹר • וְנִמְצָא
 טָרְפָה שִׂיאֹתוֹ הַכֹּהֲנִים בְּעוֹרוֹ •
 וְחֲכ"א אֵין לֹא רִאֲיוֹ רִאֲיוֹ אֶרְ
 יוֹצֵא לְבֵית הַשְּׂרִיפָה : ה פָּרִים
 הַנְּשָׂרְפִים וְשְׂעִירֵים הַנְּשָׂרְפִים •
 בְּזִמְן שֵׁהֶם נִשְׂרָפִים כְּמִצּוֹרְתָן •
 נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדִּשָּׁן • וּמִטְּמֵאִין

בגדים * ואם אינן נשטרפים ובסיבה * ובגעילת הסנדל *
 כמצותן * נשטרפין בבית הבירה ובת שמיש המטה * והמלך * והכלה
 שאירע בו פסול קודם זריקתו ואינן מטמאין ירחצו את פניהם * והחיה תנעול
 בגדים : ו ה'יו סובלים אותם את הסנדל * ד"ר אליעזר * וחכמים
 במוטות יצאו הראשונים חוץ אוסרין : ב האוכל בכותבת
 לחומת העזרה * והאחרונים לא הגסרה * כמוה * וכגרענרטה
 יצאו הראשונים מטמאין בגדים והשונה מלא לגמיו חייב * כל
 והאחרונים אינם מטמאין בגדים האוכלין מצטרפין לככותבת *
 עד שיצאו * יצאו אלו ואלו * אלו וכל המשקין מצטרפין למלא
 ואלו מטמאין בגדים * ר' שמעון לגמיו * האוכל ושונה אין
 אומר אלו ואלו אינם מטמאין מצטרפין : ג אכל ושטה בהעלם
 בגדים * עד שיצת האור ברבן אחת * אינו חייב אלא חטאת
 נמך הבשר * אין השורף מטמא אחת * אכל ועשה מלאכה
 חייב שתי חטאות * אכל אוכלים
 שאינן ראויין לאכילה * ושטה
 משקין שאינן ראויין לשתייה *
 ושטה ציר * או מורים פטור : ד
 התינוקות אין מענין אותן ביום
 בגדים :

אות יוד יומא פרק ח

יום הכפורים אסור באכילה
 ובשתייה * וברחיצה

בגדים * ואם אינן נשטרפים ובסיבה * ובגעילת הסנדל *
 כמצותן * נשטרפין בבית הבירה ובת שמיש המטה * והמלך * והכלה
 שאירע בו פסול קודם זריקתו ואינן מטמאין ירחצו את פניהם * והחיה תנעול
 בגדים : ו ה'יו סובלים אותם את הסנדל * ד"ר אליעזר * וחכמים
 במוטות יצאו הראשונים חוץ אוסרין : ב האוכל בכותבת
 לחומת העזרה * והאחרונים לא הגסרה * כמוה * וכגרענרטה
 יצאו הראשונים מטמאין בגדים והשונה מלא לגמיו חייב * כל
 והאחרונים אינם מטמאין בגדים האוכלין מצטרפין לככותבת *
 עד שיצאו * יצאו אלו ואלו * אלו וכל המשקין מצטרפין למלא
 ואלו מטמאין בגדים * ר' שמעון לגמיו * האוכל ושונה אין
 אומר אלו ואלו אינם מטמאין מצטרפין : ג אכל ושטה בהעלם
 בגדים * עד שיצת האור ברבן אחת * אינו חייב אלא חטאת
 נמך הבשר * אין השורף מטמא אחת * אכל ועשה מלאכה
 חייב שתי חטאות * אכל אוכלים
 שאינן ראויין לאכילה * ושטה
 משקין שאינן ראויין לשתייה *
 ושטה ציר * או מורים פטור : ד
 התינוקות אין מענין אותן ביום

הַכְּפוּרִים * אֲבָל מְחַנְכִּין אוֹתָם
לִפְנֵי שָׁנָה * וּלְפָנֵי שְׁנָתַיִם * בְּשִׁבִיל
שִׁיְהִיו רְגִילִין בַּמִּצּוֹת : ה עוֹבְרָה
שֶׁהֲרִיחָה * מֵאֲכִילִין אוֹתָהּ עַד
שֶׁתְּשִׁיב נִפְשָׁה * חוֹלָה מֵאֲכִילִין
אוֹתוֹ עַל פִּי בְּקִיאִין * וְאִם אֵין
שֵׁם בְּקִיאִין * מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל
פִּי עֲצָמוֹ * עַד שִׁיאֲמַר דִּי : ו מִי
שֶׁאֲחֹזוּ בּוֹרְמוֹס * מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ
אֶפְרוּ דְּבָרִים טְמֵאִים * עַד שִׁיאֲוֹרוּ
עֵינָיו * מִי שֶׁנִּשְׁכָּחוּ כָּל כֹּחַ שׁוֹטָה * אֵין
מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ מִחֲצַר כְּבֵד שְׁלוֹ
וְר' מֵתִיא בֶן חֲרָשׁ מֵתִיר * וְעוֹד
א"ר מֵתִיא בֶן חֲרָשׁ * הַחוֹשֵׁשׁ
בְּגִרוֹנוֹ * מֵטִילִין סֵם בְּתוֹךְ פִּי
בְּשֶׁבֶת * מִפְּנֵי שֶׁהוּא סֶפֶק נִפְשׁוֹת
וְכָל סֶפֶק נִפְשׁוֹת דּוֹחָה אֶת
הַשְּׁבֵת : ז מִי שֶׁנִּפְלְהָ עַל

מִפּוֹרֵת * סֶפֶק הוּא שָׁם * סֶפֶק
אֵינוֹ שָׁם * סֶפֶק חֵי * סֶפֶק מֵת *
סֶפֶק נִבְרִי * סֶפֶק יִשְׂרָאֵל * מִפְּקָחִין
עַלְיוֹ אֶת הַגָּל * מִצְאוּהוּ חֵי * מִפְּקָחִין
עָרְיוֹ * וְאִם מֵת יִנְיחוּהוּ : ח חֲטָאת
וְאִשָּׁם וְדָאֵי מִכְּפָרִין מִיָּתָה וְיוֹם
הַכְּפוּרִים מִכְּפָרִין עִם הַתְּשׁוּבָה *
מִתְּשׁוּבָה מִכְּפָרֵת עַל עֲבִירוֹת
קְרוֹת * עַל עֲשָׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה
וְעַל הַחֲמוּרוֹת הִיא תוֹלָה עַד
שִׁיבֵא יוֹם הַכְּפוּרִים וַיִּכְפֹּר : ט
הָאוֹמֵר אֲחֻטָּא וְאִשׁוּב * אֲחֻטָּא
וְאִשׁוּב * אֵין מִסְפִּיקִין בִּידוֹ לַעֲשׂוֹת
תְּשׁוּבָה * אֲחֻטָּא וְיוֹם הַכְּפוּרִים
מִכְּפָר * אֵין יוֹם הַכְּפוּרִים מִכְּפָר *
עֲבִירוֹת שְׁבִין אָדָם לְמָקוֹם * יוֹם
הַכְּפוּרִים מִכְּפָר * עֲבִירוֹת שְׁבִין
אָדָם לְחֵבְרוֹ אֵין יוֹם הַכְּפוּרִים

מכפר עד שירצה את חברו ועל הירקות אומר בורא פרי
אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל האדמה רבי יהודה אומר בורא
לפני מי אתם מטהרין מי מטהר מיני דשאים : ב ברך על פירות
אתכם • אביכם שבשמים האילן בורא פרי האדמה יצא •
שנאמר וזרקתי עליכם מים ועל פירות הארץ בורא פרי העץ
טהורים וטהרתם ואומר מקור לא יצא • על כלם אם אמר
ישראל יי • מה מקוה מטהר או שהכל יצא : ג על דבר שאין
הטמאים אף הקדוש ברוך הוא הוא גדולו מן הארץ אומר שהכל
מטהר את ישראל :

על החומץ ועל הנובלות פירות
טנפלו מהאילן קודם כושלן ועל הגובאי
אומר שהכל • (על החלב ועל

אות כ ברכות פרק ו

ביצד מברכין על הפירות • על הגבינה ועל הבצים אומר שהכל
פירות האילן אומר בורא פרי יהודה אומר כל שהוא מין
פרי העץ חוץ מן היין ישעל היין קללה אין מברכין עליו : ד היו
אומר בורא פרי הגפן ועל פירות אחרות לפניו מינים הרבה רבי יהודה
הארץ אומר בורא פרי האדמה אומר אם יש ביניהם ממין שבבעה
חוץ מן הפרת ישעל הפת הוא מברך עליו וחכ"א מברך על אי
אומר המוציא לחם מן הארץ זה מהם שירצה : ה ברך על
ועל

היין שלפני המזון פטר את היין
שלאחר המזון בריך על הפרפרת
היא פת המנועה בקערה שלפני המזון
פטר את הפרפרת שלאחר המזון
ברך על הפת פטר את הפרפרת
על הפרפרת לא פטר את הפת
ב"ש אומרים אף לא מעשרה
קדרה : ו היו יושבין לאכור כל
אחד ואחד מברך לעצמו הסיבו
אחד מברך לכךס בא להם יין
בתוך המזון כל אחד ואחד מברך
לעצמו לאחר המזון אחד מברך
לכךס והוא אומר על המוגמר
אף על פי שאין מביאין את
המוגמר אלא לאחר הסעודה
ז הביאו לפניו מליח בתחירה
ופת עמו מברך על המליח ופותר
את הפת שתפת טפלה לו זה

הכלל

הכלל כד שהויה עיקר ועמו
טפלה מברך על העיקר ופותר
את הטפלה : ה אכל תאנים
וענבים ורמונים מברך אחריהן
שלוש ברכות דברי רבן גמליאל
וחכ"א ברכה אחת מעין שלש
ר' עקיבא אומר אפלו אכל שרק
והוא מזונו מברך אחריו שלש
ברכות השותה מים לצמאו
אומר שהכל נהיה בדברו רבי
טרפון אומר בורא נפשות רבות :

אות למד מסכת סוכה פרק ד
דולב וערבה ששה ושבעה
ההלל והשמחה שמונה
סכה ונסוך המים שבעה והחליל
חמשה וששה : ב דולב שבעה
כיצד יום טוב הראשון של חג

שחל

שחל להיות בשבת * לולב
שבעה * ושאר כל הימים ששה;
ג ערבה שבעה ביצר * יום שביעי
של ערבה שחל להיות בשבת *
ערבה שבעה ושאר כל הימים
ששה : ד מצות לולב ביצר * יום
טוב הראשון של חג שחל להיות
בשבת * (כל העם) מוליכין את
לולביהם להר הבית מערב שבת *
והחזנים מקבלין מהן * וסודרין
אותן על גבי איצטבא * והזקנים
מניחין את שלהן בלשכה *
ומרמדים אותם לומר כל מי
שמגיע לולבי בידו הרי הוא לו
במתנה * למחר משכימין ובאין *
והחזנים זורקים אותם לפניהם *
והן מחטיפין ומכין איש את
חבירו וכשראו בית דין שבאו

לידי

לידי סכנה * התקינו שיהא כל
אחד ואחד נוטל בביתו: המצות
ערבה ביצר * מקום היה למטה
מירושלים ונקרא מוצא * יורדין
לשם ומלקטין משם מורכבות עכפוס
גדולים גבוהים של ערבה * ובאין וזוקפין
אותן בצדי המזבח ורואים שהן
כפופין על גבי המזבח * תקעו
והריעו ותקעו בכל יום מקיפין
את המזבח פעם אחת * ואומר
אנא יי הושיעה נא אנא יי הצליחה
נא * ר' יהודה אומר אני ורו
הושיעה נא * ואותו היום מקיפין
את המזבח שבעה פעמים *
בשעת פטירתן מה הן אומרים *
יופי לך שכח לך מזבח יופי לך
מזבח * ר' אליעזר אומר ליה
ולך מזבח (ליה ולך מזבח) :

כמעשהו

וּבְמַעֲשֵׂהוּ בַחֹר כֶּךָ מְעַשְׂרֵהוּ
בְּשַׁבַּת * אֶלֶּא שֶׁהָיוּ מִלְקַטְיִין
אוֹתָן מְעַרְב שַׁבַּת וּמְנִיחִין אוֹתָן
בְּגִיגוֹת כָּלִים כַּמֵּן חֲבוּת שֶׁל זָהָב
כְּדִי שֶׁלֹא יִכְמוֹשׁ * ר' יוֹחָנָן בֶּן
בְּרוּקָה אוֹמֵר חֲרִיזוֹת עַכְפִּי דָקֵל שֶׁל
דָּקֵל הָיוּ מְבִיאִין וְחֹבְטִין אוֹתָן
בְּקַרְקַע בְּצִדֵי הַמִּזְבֵּחַ * וְאוֹתוֹת
הַיּוֹם נִקְרָא יוֹם חֲבוּט חֲרִיזוֹת :
מִדַּר הַתִּינוּקוֹת שׁוֹמְטִין אֶת
לוֹלְבֵיהֶן * וְאוֹכְלִין אֶת רוֹגֵיהֶן :
הַהֵלֵל וְהַשְּׂמֻחָה שְׂמוֹנָה כִּיצַד
מִלְמַד שֶׁחַיִּיב אֶדָם בַּהֵלֵל
וּבַשְּׂמֻחָה וּבַכְבוֹד יוֹם טוֹב הָאֲחֵרוֹ
שֶׁל חַג בְּשֵׂאֵר כָּל יָמוֹת הַחַג
סִבָּה שֶׁבָּעָה כִּיצַד * גָּמַר מִלְאֲכֹוֹל
לֹא יִתִּיר סִבָּתוֹ אֲבָל מוֹרִיד אֶת
הַכָּלִים מִן הַמִּנְחָה וְלִמְעַלָּה מִפְּנֵי

רְכוּד יוֹם טוֹב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חַג :
ט נִסּוּד הַמַּיִם (שְׁבָעָה) * כִּיצַד *
צְלוּחִית שֶׁל זָהָב מַחֲזִקֵת שְׁלֹשָׁה
לוּגִים * הָיָה מִמָּדָא מִן הַשְּׁלוּחַ *
הִגִּיעוּ לְשַׁעַר הַמַּיִם * תִּקְעוּ
וְהִרִיעוּ וְהִתְקַעוּ * עָלָה בְּכַבֵּשׁ
וּפְנָה לִשְׂמָאלוֹ * וּשְׁנֵי סְפָרִים שֶׁל
כֶּסֶף הָיוּ שֵׁם * רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
שֶׁל סִיד הָיוּ * אֶלֶּא שֶׁהָיוּ מִשְׁחָרִין
פְּנֵיהֶם מִפְּנֵי הַיָּין * וּמִנְקֵבִין כַּמֵּן
שְׁנֵי חֲטָמִין דְּקִין * אֶחָד מְעַבָּה *
וְאֶחָד דֶּק * כְּדִי שִׁיְהִיו שְׁנֵיהֶם
בְּלִין בְּבַת אַחַת * מְעַרְבֵי שֶׁל מַיִם *
מִזְרְחֵי שֶׁל יָין * עִירָה שֶׁל מַיִם
לְתוֹךְ שֶׁל יָין * וְשֶׁל יָין לְתוֹךְ שֶׁל
מַיִם * יָצָא * רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר *
הָיָה מְנַסֵּךְ כָּל שְׂמוֹנָה *
וְלִמְנַסֵּךְ אוֹמְרִים לוֹ הַגְּבִה יְדִיךָ *

שפעם אחת נסך אחד על גבי רגליו * ורגמורו כל העם באתרוגיהן: כמעשהו בחול כן מעשהו בשבת * אלא שהיה ממלא מערב שבת חבית שר זהב שאינה מקדשת * מן השלוח ומניחה בלשכה * נישפכה * נתגדתה * היה ממלא מן הכיור שהיין והמים המגלין * פסולים על גבי המזבח :

אות מ מועד קטן פרק ב

מי שהפך את זיתו ואירעו אבן או אונס * או פועלים * טוען קורא ראשונה ומניחה לאחר המועד * ר"י יהודה * ר' יוסי אומר זולף וגומר וגף כדרכו : ב וכן מי שהיה יע

בתוך

בתוך הכור ואירעו אבן או אונס או שהטעוהו (פועלים) זולף וגומר וגף כדרכו * ר"ר יוסי * ר' יהודה אומר עושה לו למודים ^{נכרים טל} מן בשביל שלא יחמיץ : ג מכנים אדם פירותיו מפני הגנבים * ושולרה ^{מסיר מן המים} פשתנו מן המשרה בשביל שלא תאבד ובלבד שלא יבויז את מלאכתו במועד * וכן אם כונו מלאכתו במועד יאבדו : ד אין לוקחין בתים (אבנים) עבדים ובהמה אלא לצורך המועד * או לצורך המוכר שאין לו מה יאכל * אין מפנין מבית לבית * אבל מפנה הוא לחצרו * אין מביאין בלים מבית האומן * אם חוישש להם מפנין לחצר אחרת : ה מחפין

את

ה ב

מכסין את הקציעות תלמים ששומחים
כשדם לוכש בקש * ר' יהודה אומר
אף מעפין * מוכרי פירות כסות
ובלים * מוכרים בצנעה לצורך
המועד * הצידין * והדשושות שרושין
וכתשין סימון לדיוסא והגרוסות שבושין
גרוסין של פול עושין בצנעה לצורך
המועד * ר' יוסי אומר הם החמירו
על עצמן :

אות נון פרק שבת כא

נוטל אדם את בנו והאבן בידו *
וכלכלה כל והאבן בתוכה *
ומטלטלין תרומה טמאה עם
הטהורה ועם החולין * ר' יהודה
אומר אף מעלין את המדמע
חולין שנתערבו באחד ומאה : כהאבן
שעל פי החבית מטה על צדה

והיא

והיא נופלת * היתה בין החביות *
מגביהה ומטה על צדה * והיא
נופלת * מעות שעל הכר * נוער
את הכר * והן נופלות * היתה
עריו לשלשת * דבר של טוכוף מקנחו
בסמרטוט * חתוכה של כנר היתה של
עור * נורגנין עליה מים עד
שתכלה : ג בש"א מגביהין מן
השלחן עצמות וקליפין * ובה"א
נוטל את הטבלה כלה ומנערה *
מעבירין מער השלחן פרוורין
פחות מבזית * ושער של אפונים
ושער עדשים * מפני שהוא מאכל
בהמה * ספוג אם יש לו עור
בית אחיזה * מקנחין בו ואם
לאו אין מקנחין בו * (וחכ"א) בין
כך ובין כך נטל בשבת * ואינו
מקביל טומאה :

אות

אות סמך כריתות פרק ד

סֶפֶק אָכַל חֶלֶב • סֶפֶק לֹא אָכַל
 וְאִפְּלוּ אָכַל • סֶפֶק יֵשׁ בּוֹ
 בְּשִׁיעוֹר • סֶפֶק שְׂאִין בּוֹ • חֶלֶב
 וְשׁוֹמֵן לִפְנֵי אָכַל אֶת אֶחָד מֵהֶן •
 וְאִין יְדוּעַ אֵיזָה מֵהֶן אָכַל • אִשְׁתּוֹ
 וְאִחוֹתָו עִמּוֹ בְּבַיִת • שְׁגָג בְּאַחַת
 מֵהֶן • וְאִין יְדוּעַ בְּאִיזוֹ מֵהֶן שְׁגָג •
 שֶׁבֶת וַיּוֹם טוֹב וְעָשָׂה מְלֹאכֶה
 בְּאֶחָד מֵהֶן וַיֵּינן יְדוּעַ בְּאִיזָה
 מֵהֶם עָשָׂה מִבִּיא אֲשֶׁם תְּלוּי : ב
 כִּשְׁם שְׂאֵם אָכַל חֶלֶב וְחֶלֶב
 בְּהֶעֱלֵם אֶחָד אֵינּוּ חַיִּיב אֶלֶּיָּהּ
 חֲטָאת אַחַת • כִּךְ עַל לֹא הוֹדַע
 שְׁלָהֶן • אֵינּוּ מִבִּיא אֶלֶּא אֲשֶׁם
 אֶחָד אִם הֵיְתָה יְדִיעָה בְּנִתִּים •
 כִּשְׁם שֶׁהוּא מִבִּיא חֲטָאת עַל כָּל

אחד

אֶחָד וְאֶחָד • כִּךְ הוּא מִבִּיא אֲשֶׁם
 תְּלוּי • עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד • כִּשְׁם
 שְׂאֵם אָכַל חֶלֶב וְדָם וְנוֹתֵר וּפְגוּל
 בְּהֶעֱלֵם אֶחָד • חַיִּיב עַל כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד • כִּךְ עַל לֹא הוֹדַע
 שְׁלָהֶן מִבִּיא אֲשֶׁם תְּלוּי עַל כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד • חֶלֶב וְנוֹתֵר לִפְנֵי •
 אָכַל אֶחָד מֵהֶם וְאִין יְדוּעַ אֵיזָה
 מֵהֶם אָכַל • אִשְׁתּוֹ גְּדָה וְאִחוֹתָו
 עִמּוֹ בְּבַיִת • שְׁגָג בְּאַחַת מֵהֶן
 וְאִין יְדוּעַ בְּאִיזָה מֵהֶן שְׁגָג • שֶׁבֶת
 וַיּוֹם הַכְּפוּרִים וְעָשָׂה מְלֹאכֶה בֵּין
 הַשְּׂמֻשׁוֹת • וַיֵּינן יְדוּעַ בְּאִיזָה
 מֵהֶם עָשָׂה • ר' אֱלִיעֶזֶר מְחַיִּיב
 חֲטָאת וְר' יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר אֶרְיֹסִי
 לֹא נִחְלְקוּ עַל הָעוֹשָׂה מְלֹאכֶה
 בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת שֶׁהוּא פְּטוּר • שְׂאֵנִי
 אֹמֵר מְקַצֵּת מְלֹאכֶה עָשָׂה

מהיום

מהיום • ומקצתה למחר • ועל
 מה נחלקו על העושה בתוך
 היום • ואין ידוע אם בשבת
 עשה • ואם ביום הכפורים עשה •
 או על העושה • ואין ידוע מעין
 איזו מלאכה עשה • ר' אליעזר
 מחייב חטאת ור' יהושע פוטר
 א"ר יהודה פוטר היה ר' יהושע
 אף מאשם תלוי : ג רבי שמעון
 שזורי ור' שמעון אומרים לא
 נחלקו על דבר שהוא משם אחד
 שהוא חייב ועל מה נחלקו על
 דבר שהוא משום שני שמורת •
 שר' אליעזר מחייב חטאת ור'
 יהושע פוטר • א"ר יהודה אפילו
 נתבונן ללקט תאנים ולקט ענבים •
 ענבים ולקט תאנים • שחורות
 ולקט לבנות • לבנות ולקט

שחורות • ר' אליעזר מחייב
 חטאת ור' יהושע פוטר • א"ר
 יהודה תמה אני אם יפטר בה
 ר' יהושע • אם כן למה נאמר
 אשר חטא בה פרט למתעסק :

אות עיין מסכת שביעית פרק א
 עד אימתי חורשין בשדה האילן
 ערב שביעית • בש"א כר
 זמן שהוא יפה לפרי • ובה"א עד
 העצרת • וקרובין דברי אלו
 להיות כדברי אלו : ב איזוהו
 שדה האילן • כל שלשה אילנות
 לבית סאה אם ראויין לעשרת
 כבר דבילה של ששים מנה
 באיטלקי חורשים כל בית סאה
 בשבילן • פחות מכאן אין חורשין
 להן אדא מלא האורה וסלו

חוּצָה לָו : ג אַחַד אֵילָן סָרְק *
 וְאַחַד אֵילָן מֵאֵבֶל * רואין אותן
 כְּאֵילוֹ הֵם תְּאֵנִים * אִם רְאוּיִן
 לַעֲשׂוֹת כְּכֹר דְּבִלָּה יִשָּׁל שִׁשִּׁים
 מְנָה בְּאֵיטְלָקִי חוֹרְשִׁים כָּל בֵּית
 סָאָה בְּשִׁבְלִין * פְּחוֹת מִכָּאן אֵין
 חוֹרְשִׁים לָהֶן אֶלָּא לְצָרְכָן : ד הִיא
 אַחַד עוֹשֶׂה כְּכֹר דְּבִלָּה וּשְׁנַיִם
 אֵין עוֹשִׂין אוֹ שְׁנַיִם עוֹשִׂין וְאַחַד
 אֵינוֹ עוֹשֶׂה אֵין חוֹרְשִׁין לָהֶן אֶלָּא
 לְצָרְכָן * עַד שִׁיהִיו מִשְׁלִשָּׁה וְעַד
 תִּשְׁעָה * הִיו עֲשָׂרָה מְעֻשָּׂרָה
 וּדְמֻעָה בֵּין עוֹשִׂין בֵּין שְׁאֵיִנֵּן
 עוֹשִׂין חוֹרְשִׁין כָּל בֵּית סָאָה
 בְּשִׁבְלִין * שְׁנַאֲמַר בְּחֵרִישׁ וּבִקְצִיר
 תִּשְׁבּוֹת * אֵין צָרִיךְ לֹאמַר חֵרִישׁ
 וְקִצִּיר שֶׁל שְׁבִיעִית * אֶלָּא חֵרִישׁ
 שֶׁל עֶרֶב שְׁבִיעִית שֶׁהוּא נִכְנָס

בשביעית

בְּשִׁבְעִית * וְקִצִּיר יִשָּׁל שְׁבִיעִית
 שֶׁהוּא יוֹצֵא לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית *
 ר' יִשְׁמַעֵאל אָמַר מִה חֵרִישׁ
 רְשׁוּת אֶף קִצִּיר רְשׁוּת * יִצְא
 קִצִּיר הָעוֹמֵר : ה שְׁלִשָּׁה אֵילָנוֹת
 שֶׁל שְׁלִשָּׁה אַנְשִׁים הָרִי אֵלוֹ
 מְצַטְרְפִין וְחוֹרְשִׁין כָּל בֵּית סָאָה
 בְּשִׁבְלִין וּכְמָה יֵהָא בִּינֵיהֶם * רִבֵּן
 (שְׁמַעוֹן) בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר כְּדִי
 שִׁיְהִי הַבָּקָר עוֹבֵר בְּכַרְדִּיו :
 ו עֶשֶׂר נְטִיעוֹת מְפֻזְרוֹת בְּתוֹךְ
 בֵּית סָאָה * חוֹרְשִׁין כָּל
 בֵּית סָאָה בְּשִׁבְלִין עַד רֹאשׁ
 הַשָּׁנָה * הִיו עֲשׂוּיֹת שׁוֹרָה
 וּמוֹקְפוֹת עֲטָרָה * גֵּרֵר סָבִיב אֵין
 חוֹרְשִׁין לָהֶם אֶלָּא לְצָרְכָן :
 ז הַנְטִיעוֹת וְהַדְּרוּעִים מְצַטְרְפִין
 לְתוֹךְ בֵּית סָאָה * רִשְׁבַּגָּא * כָּל

עשרה

עשרה דלועים לבית סאה חורשי
כל בית סאה עד ראש השנה
ח עד אימתי נקראו נטיעות רב
אדעור בן עזריה אומר עו
שיחורו ר' יהושע אומר בר
שבע שנים רע"א נטיעה
כשמה אילן שנגמס ^{סכס}
והוציא חליפין מטפח ולמטון
כנטיעה מטפח ולמעלה כאילן
דברי רבי שמעון :

אות פ מס' פרה פרק ד

פרת חטאת ששחטה שלא
לשמה קבל והזה שלא
לשמה או לשמה ושל לא לשמן
או שלא לשמה ולשמה פסולה
רבי אליעזר מכשיר ושל רח'
ידים ורגלים פסולה ר' אליעזר

מכשיר

מכשיר ושל א בכהן גדול
פסולה ר' יהודה מכשיר
ובמחוסר כגדים פסולה ובכגדי
לבן היתה נעשית : ב שרפה
חוץ מגתה או בשתי גתות
או ששרף שתים בנת אחת
פסולה הזה ולא כיון כנגד הפתח
פסולה הזה מששית שביעית
וחזר והזה שביעית פסולה
משביעית שמינית וחזר והזה
שמינית כשרה : ג שרפה שלא
בעצים או בכל עצים אפלו
בקש או בנגבה כשרה הפשיטה
ונתחה כשרה שחטה על מנת
לאכול מבשרה ולשתות מדמה
כשרה רבי אליעזר אומר אין
מחשבה פוסלת בפרה : ד כל
העוסקין בפרה מתחלה ועד סוף

מטמאין

מטמאין בגדים * ופוסלים אותה אליעזר * אומר יניחנה בחמה
 במלאכה * אירע בה פסול והטל עולה * וחכמים פוסלין *
 בשחיטתה אינה מטמאה בגדי נפל לתוכה משקין ומי פירות *
 אירע בה בהזייתה * כל שעוסק יערה וצריך לנגב * דיו קומום
 בה לפני פסולה מטמא בגדים וקנקנתום וכל דבר שהוא רושם *
 לאחר פסולה * אינו מטמא יערה ואינו צריך לנגב : ב נפל
 בגדים * נמצא חומרה קורה לתוכה שקצים ורמשים ונתבקעו *
 לעולם מועילין בה * ומרבין לו או שגשגתנו מראיהם פסולין *
 עצים * ומעשיה ביזם ובכהן חפושית בן כד ובין כד פוסלת *
 המלאכה פוסלת בה עד שתעשומפני שהיא כשפופרת * רבי
 אפר * והמלאכה פוסלת במי שמעון ורבי אליעזר בן יעקב
 עד שיטילו את האפר : אומרים * הדירה והכנרה

שבתכואה בשרים * מפני שאין
 אות צ מס' פרה פרק ט
 צלוחית שנפל לתוכה מים כלהו חיה פסולין * כל העופות
 שרהן * רבי אריעזר פסולין * חוץ מן היונה מפני
 אומר יזה שתי הזיות * וחכמי שהיא מוצצת * כל השרצים
 פוסלין * ירד לתוכה טר * רבינא פסולין * חוץ מן החולדה

מפני שהיא מקקת רבן גמליאל
אומר אף הנחש מפני שהיא
מקיאה רבי אליעזר אומר אף
העכבר: ד החושב על מי חטאת
לשתותן רבי אליעזר אומר
פסול רבי יהושע אומר כשיטה
א"ר יוסי במה דברים אמורים
במים שאינם מקודשים אבל
במים המקודשין רבי אליעזר
אומר כשיטה רבי יהושע אומר
כשיטה ואם גרגר בשר: ה
חטאת שנפסלו לא יגבלם
בטיט שרא יעשה תקלה בידיו
לאחרים רבי יהודה אומר
בטלו לחטאת לא בידיו ולא
בגופו פרה ששתתה מי חטאת
בשרה טמא ר' יהודה לתרומה
בגופו ואת אומר בטלו במעיה:
ו מי חטאת הטהור לחטאת
בידיו אבל לא ואפר חטאת
לא יעבירם בנה בגופו אפר בשר
שנתנו על גבי

ובספינה

ובספינה ולא ישטם על פני
המים ולא יעמוד בצד זה
ויזרקם לצד זה אבל עובר הוא
במים עד צוארו עובר הוא
הטהור לחטאת ובידו כלי
ריקם הטהור לחטאת ובמים
שאינם מקודשין: ז אפר בשר
שנתערב באפר מקלה הולכים
אחר הרוב לטמא ואין מקדשין
רבי אליעזר אומר מקדשין
ה מי חטאת שנפסלו: ח
חטאת שנפסלו לא יגבלם
בטיט שרא יעשה תקלה בידיו
לאחרים רבי יהודה אומר
בטלו לחטאת לא בידיו ולא
בגופו פרה ששתתה מי חטאת
בשרה טמא ר' יהודה לתרומה
בגופו ואת אומר בטלו במעיה:
ו מי חטאת הטהור לחטאת
בידיו אבל לא ואפר חטאת
לא יעבירם בנה בגופו אפר בשר
שנתנו על גבי

המים

המים שאינן ראויין לקדש *
מטמאין את הטהור לתרומה *
בידיו ובגופו * את הטהור לחטאת
לא בידיו ולא בגופו :

אות קוף מסכת מעילה פרק ד
קדשי המזבח מצטרפין זה עם
זה למעילה ולחייב עליה
משום פגול נותר וטמא * קדש
בדק הבית מצטרפין זה עם זה
קדשי המזבח וקדשי בדק הבית
מצטרפין זה עם זה למעילה
בחמשה דברים בעולה מצטרפין
זה עם זה * הבשר והחלב
והסולת והיין והשמן * וששה
בתודה * הבשר והחלב והסולת
והיין והשמן והקחם התרומה
ותרומת מעשר ותרומת מעשר

של דמאי החלה והכפורים *
מצטרפין זה עם זה לאסור
ולחייב עליהן את החומש : ג כל
הפגולין מצטרפין זה עם זה *
כל הנותרין מצטרפין זה עם זה *
כל הנבלות מצטרפות זו עם זו *
כל השרצים מצטרפין זה עם זה *
דם השרץ ובשרו מצטרפין
בבערשה * כלל א"ר יהושע כל
שטומאָתו ושעורו שוין מצטרפין
זה עם זה * טומאָתו ולא שעורו
שעורו ודא טומאָתו * לא טומאָתו
ולא שעורו * אינן מצטרפין זה
עם זה : ד הפגול והנותר אינן
מצטרפין זה עם זה * מפני שהם
שני שמות * השרץ והנבלה וכן
הנבלה ובשר המת אין מצטרפין
זה עם זה לטמא אפילו בקר

שְׁבִישְׁנֵיהֶם • הַאוֹכֵל שְׁנַטְמָא בְּאֵב
הַטּוֹמְאָה וְשְׁנַטְמָא בְּוֶרֶד
הַטּוֹמְאָה • מְצַטְרֵפִין זֶה עִם זֶה
לְטַמְּא בְּקַל שְׁבִישְׁנֵיהֶם : הַכֹּהֵן
הַאוֹכֵלִין מְצַטְרֵפִין לְפִסּוּל אֶת
הַגְּוִיָּה • בְּכַחְצֵי פָרֶס • בְּמִזוֹן שְׁתֵּי
סְעוּדוֹת לְעֶרֶב • בְּכַבִּיצָה לְטַמְּא
טוֹמְאָת אוֹכְלֵינָן • בְּכַגְרוֹנְקָרָה
לְהוֹצֵאת שַׁבָּת • בְּכַכּוֹתְכָה
בְּיוֹם הַכְּפוּרִים • כָּל הַמְּשַׁקֵּי
מְצַטְרֵפִין לְפִסּוּל אֶת הַגְּוִיָּה
בְּרַבִּיעִית • וְכַמְּלֵא לְגַמּוּ בְּיוֹם
הַכְּפוּרִים : וְהַעֲרֵלָה וְכֵלָא
הַכֹּהֵן מְצַטְרֵפִין זֶה עִם זֶה • וְ
שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אֵינָן מְצַטְרֵפִין
הַבְּגָד וְהַשֶּׁק הַשֶּׁק וְהַעוֹר • הַעוֹר
וְהַמַּפֵּץ • מְצַטְרֵפִין זֶה עִם זֶה
רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר מִפְּנֵי שֶׁהֵ

רְאוּיִם לְטַמְּא מוֹשֵׁב :

אוֹת ר' מִס' חוֹלִין פֶּרֶק י"א

רֵאשִׁית הַגְּזוּנֵהֶג בְּאֶרֶץ וּבְחוּצָה
לְאֶרֶץ בְּפָנֵי הַבַּיִת וְשֵׁלֵא
בְּפָנֵי הַבַּיִת • בְּחוֹלִין אֲבָל לֹא
בְּמַקְדָּשֵׁין • חוֹמֵר בְּזֹרְעַ וּבְלַחֲמִים
וּבִקִּיבָה מֵרֵאשִׁית הַגְּזוּ • שֶׁהַזֹּרְעַ
וְהַלַּחֲמִים וְהַקִּיבָה • נוֹהֲגִים בְּבִקְרָה
וּבְצֵאֵן • בְּמִרְבָּה וּבְמוֹעֵט •
וְרֵאשִׁית הַגְּזוּ אֵינוֹ נוֹהֵג אֶתְּ
בְּרַחֲלוֹת • וְאֵינוֹ נוֹהֵג אֶתְּ
בְּמִרְבָּה : כּוֹמֵר הוּא מִרְבָּה •
בְּשֵׁ"א שְׁתֵּי רַחֲלוֹת • שְׁנַיִם
יְחִידָה אִישׁ עֵגְלַת בְּקָר וְשְׁתֵּי צֹאֵן •
וּבֵה"א חֲמִשׁ • שְׁנַיִם חֲמִשׁ צֹאֵן
עֲשׂוּיֹת • ר' דוּסָא בֶן הַרְבֵּינָס
אוֹמֵר חֲמִשׁ רַחֲלוֹת גְּזוּזוֹת מְנָה

מָנָה וּפְרָס * הוּא חֲלֵי מִנְה תִּיבּוֹת
בְּרֵאשִׁית הַגֶּז * וְחֶכְ"א חֲמִשׁ
רְחֵלוֹת גְּזוֹת כָּל שָׁהַן * וּבְמָה
הוּא נוֹתֵן לוֹ מִשְׁקַל חֲמִשׁ סָלְעִים
בִּיהוּדָה * שָׁהַן עֶשֶׂר סָלְעִים
בְּגָלִיל * מְרוּבֵן וְלֹא צוּאִי * כְּדִי
לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ בְּגֵד קֶטָן * שֶׁנֶּאֱמַר
תִּתֵּן לוֹ שִׁיָּהָא בּוֹ כְּדִי מִתְנָה *
לֹא הִסְפִּיק לְתַנּוּ לוֹ עַד שֶׁצָּבְעוּ
פְטוֹר * לִבְנֵי וְלֹא צָבְעוּ חֵיִב *
הַלּוֹקֵחַ גֶּז צֹאנֵי יִשְׂרָאֵל נִכְרֵי פְטוֹר
מִרֵּאשִׁית הַגֶּז * הַלּוֹקֵחַ גֶּז צֹאנֵי
שֶׁל חֲבִירוֹ * אִם שִׁיר הַמוֹכֵר *
(הַמוֹכֵר) חֵיִב לֹא שִׁיר הַלּוֹקֵחַ
חֵיִב * הָיוּ לוֹ שְׁנֵי מִיָּנִים שְׁחֹפּוֹת
לֹא שְׁחֹפּוֹת וְלֹא לִכְנוֹת וְלִבְנוֹת מִכָּר לוֹ
שְׁחֹפּוֹת * אֲבָל לֹא לִבְנוֹת *
זְכָרִים אֲבָל לֹא נְקִיבוֹת * זֶה נוֹתֵן
לְעִצְמוֹ

לְעִצְמוֹ וְזֶה נוֹתֵן לְעִצְמוֹ :

אות ש

שָׁלֹשׁ אֲרָצוֹת לְשִׁבְעֵית * כָּר
שֶׁהַחֲזִיקוּ עוֹלֵי בְּבֵר מֵאֲרָץ
יִשְׂרָאֵל וְעַד כְּזֵיב לֹא נֶאֱכַל וְלֹא
נִעְבְּדוּ * וְכֵר שֶׁהַחֲזִיקוּ עוֹלֵי מִצְרַיִם
מִכְּזֵיב וְעַד הַנְּהַר וְעַד אֲמָנָה נֶאֱכַל
אֲבָל לֹא נִעְבְּדוּ * מִן הַנְּהַר וּמֵאֲמָנָה
וּלְפָנִים נֶאֱכַל וְנִעְבְּדוּ : ב עוֹשֵׂין
בְּתַרְוִישׁ בְּסוּרֵיָא אֲבָל רֹא
בְּמַחְבֵּר * דְּשִׁים וְזוֹרִים וְדוֹרְכִים
וּמַעֲמַרִין * אֲבָל לֹא קוֹצְרִין וְלֹא
בוֹצְרִין וְלֹא מוֹסְקִין * כָּלֵל אֲרָע
כָּר שְׁכִיּוּצָא בּוֹ מוֹתֵר בְּאֲרָץ
יִשְׂרָאֵל עוֹשֵׂין אוֹתוֹ בְּסוּרֵיָא :
ג בְּצָלִים שִׁירְדוּ עֲלֵיהֶם גְּשָׁמִים
וְצָמְחוּ * אִם הָיוּ הָעֵלִין שְׁלֵהֵן

שחורין אסורין • הוריקו הרי אלו
 מתרין • רבי חנינה בן אנטיגנוס
 אומר אם (אינם) יכולין להתלש
 בעלין שלהן אסורין • וכנגד בן
 מוצאי שביעית מתרין : ד
 מאימתי מתר אדם לקח ירק
 במוצאי שביעית משיעשה כיוצא
 בו • עשה הבביר התר האפיל •
 רבי התיר לקח ירק במוצאי
 שביעית מיד : ה אין מוציאין שמן
 שרפה ופירות שביעית מהארץ
 לחוצה לארץ • אר"ש שמעתי
 בפירוש שמוציאין לסוריא ואין
 מוציאין לחוצה לארץ : ו אין
 מביאין תרומה מחוצה לארץ
 לארץ • אר"ש שמעתי בפירוש
 שמביאין מסוריא ואין מביאין
 מחוצה לארץ :

אות ת מסכת ברכות פרק ד
 תפלת השחר • עד חצות • רבי
 יהודה אומר עד ארבע
 שעות • תפלת המנחה עד הערב
 רבי יהודה אומר עד פלג המנחה •
 תפלת הערב אין לה קבע ושל
 מוספין כל היום (רבי יהודה אומר
 עד שבע שעות) : ב ר' נהוניא
 בן הקנה היה מתפלל בכניסתו
 לבית המדרש וביציאתו • תפלה
 קצרה • אמרו לו מה מקום
 לתפלה זו אמר להם בכניסתי אני
 מתפלל שלא תארע תקרה על
 ידי • וביציאתי אני נותן הודיה
 על חלקי : ג רבן גמליאל אומר
 בכל יום מתפלל אדם שמונה
 עשרה • רבי יהושע אומר מעין
 שמונה עשרה • רבי עקיבא אומר

אם שגורה תפלתו בפיו יתפלל
שמונה עשרה ואם לאו מעין
שמונה עשרה : ד רבי אליעזר
אומר העושה תפלתו קבע אין
תפלתו תחנונים * ר' יהושע אומר
המהלך במקום סכנה מתפלל
תפלה קצרה ואומר הושע השם
את עמך את שארית ישראל *
בכל פרשת העבור יהיו צרכיהם
לפניך * ברוך אתה יהוה שומע
תפלה : ה היה רוכב על החמור
ירד * ואם אינו יכול לירד יחזיר
את פניו ואם אינו יכול להחזיר
את פניו יכוין את לבו כנגד בית
קדש הקדשים : ו היה יושב
בספינה או בקרון או באסרא יכוין
את לבו כנגד בית קדש הקדשים
ז רבי אלעזר בן עזריה אומר אי

תפלת

תפלת המוספין אלא בחבר עיר
ושלא בחבר עיר * רבי יהודה
אומר משמו כל מקום שיש חבר
עיר ה'חיד פטור מתפלת
המוספין :

עוד ראינו להציג פה משניות כפולות למי
שיש בשמו אותיות כפולות להשמות
הנוהגים פה :

אות בית מס' שבת פרק ה
במה בהמה יוצאה ובמה אינה
יוצאה * יוצאה הגמר
באפסר * חבל שקושרים כפי בהמה ונאקה
כאגף בחטם ולבדקים חמור הכא מלוד
פרמביא * רסן של ברזל וסוס בשיר
כמין אלעדה סביב לווארו וכל בעלי
השיר יוצאים בשיר * ונמשכים
בשיר ומזין עליהן וטובלין
במקומן : ב חמור יוצא במרדעת

כמין

כמין חוכף קטן בזמן שהיא קיטורה
 לו • זכרים יוצאין לבובין • בעור
 שקושרים על הזכרות רחלות יוצאות
 שחוזות שאחזין האליה למעלה כבולות
 כמו בכבלי ברזל שקושרים האליה למטה
 וכבונות שקושרים בנר כשעת לידתן לשמור
 למנו העזים יוצאות צרורות רבי
 יוסי אוסר בכרן • הויז מן הרחלין
 הכבונות • רבי יהודה אומר עזים
 יוצאות צרורות קושרין להן כוס בדריקן
 שלא טפטף הסלב לארץ ליביש אבל לא
 לחלב • גובמה אינה יוצאה לא
 יצא גמל במטוטלת חתוכה של בנר
 לא עקוד שקושרין יריהם עם רגליהם ולא
 רגור קושרין ידו על זרועו וכן שאר כד
 הבהמות • לא יקשור גמלים זה
 בזה וימשוך • אבל מכנים חבליים
 לתוך ידו וימשוך ובלבד שלא

יכרוך

יכרוך • ד אין חמור יוצא במרדעת
 בזמן שאינה קשורה לו ולא בזוג
 אף על פי שהיא פקוק ולא
 ברצועה שברגלו ואין התרנגולים
 יוצאין בחוטין ולא ברצועות
 שברגליהם ואין הזכרים יוצאין
 בעגלה שמתחת האליה שקהן ואין
 הרחלים יוצאות חנוורת משוימים
 בחוטם הכהמה עץ ששמו חנון ואין העגד
 יוצא בגימון דבר של גמי ולא פרה
 בעור הקפד ולא ברצועה שבין
 קרניה פרתו של רבי אלעזר בן
 עזריה היתה יוצאה ברצועה
 שבין קרניה שלא ברצון חכמים :

אות ד' זבחים פרק יא

דם חטאת שנתז על הבגר • הרי
 זה טעון כבוס • אף על פי

שאיין

שֵׁיזִין הַכֶּתוּב מְדַבֵּר אֶלֶּא
 בְּנִאכְלוֹת שְׁנֵאמַר בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ
 תֹּאכַל • אֶחָד הַנֶּאֱכָלֶת • וְאֶחָד
 הַפְּנִימִית טְעוֹנוֹת כְּבוֹס • שְׁנֵאמַר
 תּוֹרַת חֲטָאת תּוֹרָה אַחַת לְכָל
 הַחֲטָאוֹת : ב חֲטָאת פְּסוּקָה אִין
 דְּמָה טְעוֹן כְּבוֹס • בֵּין שֶׁהִיָּה לָהּ
 שְׁעַת הַכּוֹשֵׁר • בֵּין שְׂלֵא הִיָּה לָהּ
 שְׁעַת הַכּוֹשֵׁר • אִיזוּ הִיא שֶׁהִיָּה
 לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֵׁר שְׁלָנָה •
 וְשֵׁנִטְמַאת • וְשִׁיִּצְאָתָה וְאִיזוּ הִיא
 שְׂלֵא הִיָּה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֵׁר •
 שְׁנִשְׁחַטָּה חוּץ לְזִמְנָה • וְחוּץ
 לְמִקּוּמָה • וְשִׁקְבְּלוּ פְּסוּלִין וְזָרְקוּ
 אֶת דְּמָה : ג נִתֵּן מִן הַצֹּאֵר עַל
 הַבֶּגֶד אִינוּ טְעוֹן כְּבוֹס • מִן הַקֶּרֶן
 וּמִן הַיִּסוּד אִינוּ טְעוֹן כְּבוֹס • נִשְׁפָּךְ
 עַל הַרְצָפָה וְאֶסְפוּ • אִינוּ טְעוֹן

כבוס

כְּבוֹס • (אִינוּ טְעוֹן כְּבוֹס) אֶלֶּא
 הָדָם שְׁנִתְקַבַּל בְּכָלִי • וְרֵאוּ
 לְהִזְיָה • נִתֵּן עַד הָעוֹר עַד שְׂלֵא
 הוֹפֵשֵׁט • אִינוּ טְעוֹן כְּבוֹס •
 מִשֶּׁהַפֶּשֶׁט טְעוֹן כְּבוֹס דְּרִי הוֹדָה •
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר אֶף מִשֶּׁהוֹפֵשֵׁט •
 אִינוּ טְעוֹן כְּבוֹס אֶלֶּא מְקוֹם הָדָם •
 וְדַבֵּר שֶׁהוּא רֵאוּ לְקַבַּל טוֹמְאָה
 וְרֵאוּ לְכְבוֹס : ד אֶחָד הַבֶּגֶד •
 וְאֶחָד הַשֶּׁק • וְאֶחָד הָעוֹר • טְעוֹנִין
 כְּבוֹס בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ • וְשִׁבִירַת
 כְּלֵי חָרָס בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ • וּמְרִיקָה
 וְיִשְׁטִיפָה בְּכָלִי נְחוּשֶׁת בְּמָקוֹם
 קְדוֹשׁ • זֶה חוֹמֵר בַּחֲטָאת מְקַדְּשֵׁי
 קְדָשִׁים : ה בֶּגֶד שִׁיִּצְאָה חוּץ
 לְקַלְעִים • גִּבְנָס וּמְכַבְּסוּ בְּמָקוֹם
 קְדוֹשׁ נִטְמָא חוּץ לְקַלְעִים • קוֹרְעוּ
 וּנְכַנְּסוּ וּמְכַבְּסוּ בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ •

כרי

כְּרִי חָרָם שִׁיצָא חוּץ לְקִלְעִים *
 נִכְנָס וְשָׁבְרוּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ * נִטְמָא
 חוּץ לְקִלְעִים * נֹקְבוּ וְנִכְנָס וְשָׁבְרוּ
 בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ * וְכִלִּי נִחֲשֶׁת שִׁיצָא
 חוּץ לְקִלְעִים נִכְנָס וּמוֹרְקוֹ וְשִׁטְפוֹ
 בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ * נִטְמָא חוּץ לְקִלְעִים
 פּוֹחֲרָתוֹ וְנִכְנָס וּמוֹרְקוֹ וְשִׁטְפוֹ
 בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ * זֶה אֶחָד שֶׁבִישָׁל בּוֹ *
 וְאֶחָד שֶׁעִירָה לְתוֹכוֹ רוֹתַח * אֶחָד
 קָדְשֵׁי קָדְשִׁים * וְאֶחָד קָדְשִׁים
 קְלִים * טְעוּנִין מְרִיקָה וְשִׁטְפָּה *
 ר' שִׁמְעוֹן אֹמֵר קָדְשִׁים קְלִים אֵינָן
 טְעוּנִין מְרִיקָה וְשִׁטְפָּה * ר' טַרְפוּן
 אֹמֵר אִם בִּישָׁל בּוֹ מִתְחַלֵּת הַרְגֵּל
 יִבְשָׁל בּוֹ אֶת כָּל הַרְגֵּל * וְחֵכ"א
 עַד זְמַן אֲכִילָה מְרִיקָה וְשִׁטְפָּה *
 מְרִיקָה כְּמְרִיקַת הַבּוֹס * וְשִׁטְפָּה
 כְּשִׁטְפַת הַבּוֹס * מְרִיקָה בְּחֻמִּין *

ושטיפה

וְשִׁטְפָּה בְּצוּנָן * וְהַשְּׁפוֹר
 וְהַאֲסָכְלָה מִגְעִילָן בְּחֻמִּין * הַבִּישָׁל
 בּוֹ קָדְשִׁים וְחוֹלִין * אִזּוֹ קָדְשֵׁי
 קָדְשִׁים וְקָדְשִׁים קְלִים * אִם יֵשׁ
 בְּהֵן בְּנוֹתָן טַעַם הָרִי הַקְּלִים
 נֶאֱכָלִים בְּחֻמוּרִים * וְאֵינָן טְעוּנִין
 מְרִיקָה וְשִׁטְפָּה * וְאֵינָן פּוֹסְקִין
 בְּמַגַּע * רִקִּיק שֶׁנִּגַּע בְּרִקִּיק *
 וְחֲתִיבָה בְּחֲתִיבָה * לֹא כָּל הַרִקִּיק
 וְלֹא כָּל הַחֲתִיבוֹת אֲסוּרִין * אֵינוֹ
 אֲסוּר אֶלָּא מְקוֹם שֶׁבִדַּע :

אות ה מסכת ערכין פרק א

הַכֹּל מְעַרְכִּין וְנִעְרְכִין * נוֹדְרִים
 וְנִדְרִים כְּהֹנִים וְלוּוִים
 וְיִשְׂרָאֵלִים נָשִׁים וְעֶבְדִּים * טוֹמְטוֹם
 וְאַנְדְּרוּגִינוֹס נוֹדְרִים וְנִדְרִים *
 וּמְעַרְכִּין אֲכָל לֹא נִעְרְכִין * שְׂאִינוֹ

נערך

נְעַרְךָ אָקָא זָכַר וּדְאִי * וּנְקֵבָה
 וּדְאִית * הֲרִישׁ שׁוּטָה וְקִטְן נְדָרִין
 וְנְעֵרְכִין * אָבֵל לֹא נוֹדְרִין וְלֹא
 מְעֵרִיבִין * מִפְּנֵי שְׁאִין בָּהֶם דַּעַת *
 פָּחוֹת מִבְּן חֲדָשׁ נָדָר אָבֵל לֹא
 נְעַרְךָ : בַּהֲנָכְרֵי ר' מֵאִיר אֹמֵר
 נְעַרְךָ אָבֵל לֹא מְעֵרִיךָ * ר' יְהוּדָה
 אֹמֵר מְעֵרִיךָ אָבֵל לֹא נְעַרְךָ * זֶה
 וְזֶה מוֹדִים שְׁנוּדְרִין וְנְדָרִין * ג'
 הַגּוֹסֵס וְהַיּוֹצֵא דִּיהָרֵג * לֹא נָדָר
 וְלֹא נְעַרְךָ * רַבִּי חֲנִנְיָא בֶּן עֲקִיבָא
 אֹמֵר נְעַרְךָ * מִפְּנֵי שְׁדָמְיוֹ קְצוּבִים *
 אָבֵל אֵינוֹ נָדָר מִפְּנֵי שְׁאִין דָּמְיוֹ
 קְצוּבִים * ר' יוֹסִי אֹמֵר נוֹדֵר
 וּמְעֵרִיךָ וּמְקַרִּישׁ * וְאִם הִזִּיק חַיִּיב
 בְּתִשְׁלוּמִין : דְּהָאִשָּׁה שְׁהִיבָה
 יוֹצֵאה לִיהָרֵג * אֵין מִמְתִּינִין לָהּ
 עַד שְׁתֵּלֵד * יִשְׁבֶּה עַד הַמִּשְׁבֵּר

ממתינין

מִמְתִּינִין לָהּ עַד שְׁתֵּלֵד * הָאִשָּׁה
 שְׁנִהְרָגָה נִהְנִין בְּשַׁעֲרָה * בְּהֶמָּה
 שְׁנִהְרָגָה אֲסוּרָה בְּהֶנִּיחָה :

אות זיין מס' עוקצים

זֵתִים שְׂכַבְשָׁן בְּטַרְפֵּיהֶן * טְהוּרִין
 לְפִי שְׁלֵא כְּבִשָׁן אָקָא
 לְמַרְאֵה * כְּשׁוֹת שֵׁל קְשׁוֹת וְהַנֶּזֶץ
 שְׁלֵה טְהוּרָה * רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר
 כָּל זְמַן שֶׁהִיא לְפָנֵי הַתֵּגֵר טְמֵאָה :
 בְּכָל הַגְּלֵעִינִים מִטְּמֵאוֹת *
 וּמִטְּמֵאוֹת וְלֹא מִצְטַרְפוֹת *
 גְּלֵעִינָה שֵׁל רוֹטֵב אֶף עַל פִּי
 שְׁיוֹצֵאה מִצְטַרְפֵּת וְשֵׁל יְבִשָּׁה
 אֵינָה מִצְטַרְפֵּת * לְפִיכָךְ חוֹתֵר
 שֵׁל יְבִשָּׁה מִצְטַרֵף * וְשֵׁל רוֹטֵב
 אֵינוֹ מִצְטַרֵף * גְּלֵעִינָה שְׁמִקְצָתָהּ
 יוֹצֵאה שְׂכַנְגֵד הָאוֹכֵל מִצְטַרֵף *

עצם

7 1

עצם שיש עליו בשר • שכנגד
האוכל מצטרף • היה עליו מצד
אחד • ר' ישמעאל אומר רואין
אותו באילו הוא מקיפו בטבעת •
וחכ"א שכנגד האוכל מצטרף
כגון הסיאה והאזוב והקורנית •
ג הרמון והאבטיח שנמוק
שנתמסמס מקצתו אינו מצטרף שלם
מבאן ומבאן ונמוק מן האמצע
אינו מצטרף • הפטמא כמין דר של
רמון מצטרפת • והגין שלו אינו
מצטרף • רבי אליעזר אומר אף
המסרק טהור • ד כל הקריפין
מטמאות ומטמאות ומצטרפות •
רבי יהודה אומר שלשה קליפין
בבצל • הפנימית בין שלימה בין
קדורה מצטרפת • האמצעית
שלימה מצטרפת וקדורה כקובע

אינה

אינה מצטרפת והחיצונה בין כך
ובין כך טהורה • המחתך לבשר
אף על פי שלא מירק אינו חבור •
לכבוש ולשלוק ולהניח ער
השלחן חבור • הרתחיל לפרק
אוכל שהתחיל בו אינו חבור •
האגוזים שאמנן שנלון וחברן זה בזה
והבצלים שחמרן • הרי אלו חבור •
התחיל לפרק באגוזים • ולפקד
בבצלים אינו חבור האגוזים
והשקדים חבור עד שירסס • ו
ביצה מגלגלת ללויה קלת עד שיגוס
שחמורד ושלוקה • עד שירסס שיסכר
קליפתו עצם שיש בו מוח חבור עד
שירסס • הרמון שפרדו חבור •
עד שיקיש שיכה בקנה עריו בקנה •
פיוצא בו שקל הכובסין • והבגד
שהוא תפור בכלאים חבור • עד

שיתחיל

שִׁיתְחִיד לְהַתִּיר : זְעַלִי יְרָקוֹת
 יְרוּקִים מִצְטַרְפִּין • וּלְבָנִים אֵינָם
 מִצְטַרְפִּין • רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר צְרוּק
 אָמַר הַלְבָנִים מִצְטַרְפִּין בְּכָרוֹב •
 מִפְּנֵי שֶׁהֵן אוֹכְלִים • וּבַחֲזָרִין מִפְּנֵי
 שֶׁהֵן מִשְׁמְרִין אֶת הָאוֹכֵל : חֶעְלִי
 בְּצָלִים וּבְנֵי בְצָלִים • אִם יֵשׁ בָּהֶן
 רִיר מִשְׁתַּעְרִין בְּכַמּוֹת שֶׁהֵן • אִם
 יֵשׁ בָּהֶן חֶלֶל • מִמַּעַךְ חֶלְדָן • פֶּת
 סוּפְגָנִים עֲשׂוּיִם רְכוּס כְּמוֹ סָבּוֹן מִשְׁתַּעְרֶת
 בְּכַמּוֹת שֶׁהִיא • אִם יֵשׁ בָּהֶן חֶלֶל
 מִמַּעַךְ אֶת חֶלְדָּה • בִּישָׁר הָעֶגְלָה
 שֶׁנִּתְפַּח • וּבִישָׁר זִקְנָה שֶׁנִּתְמַעֵט •
 מִשְׁתַּעְרִין בְּכַמּוֹת שֶׁהֵן : ט קִשּׁוֹת
 שֶׁנִּשְׁטָעָה בְּעֵצִין • וְהַגְדִּילָה וַיִּצְאָתָה
 חוּץ לְעֵצִין טְהוֹרָה • אִרְ שִׁמְעוֹן
 מָה טִיבָה לְטָהָר • אֶקָא הַטָּמֵא
 בְּטוֹמְאָרְתּוֹ • וְהַטְרָוֹר יֵאָכֵל :

כרי

י כְּרִי גָלְלִים וּכְרִי אֲדָמָה •
 שֶׁהַשְּׂרָשִׁים יְכוּלִין לְצַאת בָּהֶן •
 אֵינָם מְכַשְׂרִין אֶת הַזֵּרְעִים • עֵצִין
 נְקוֹב • אֵינּוּ מְכַשֵּׁיר אֶת הַזֵּרְעִים •
 וְשֵׁאִינוּ נְקוֹב • מְכַשֵּׁיר אֶת
 הַזֵּרְעִים • כַּמָּה הוּא שִׁיעוּרוֹ שֶׁל
 נְקָב • כְּרִי שִׁיֵּצֵא בּוֹ שׁוֹרֵשׁ קָטָן
 מִלְּאָהוּ עֶפְרָד עַד שֶׁפָּתוֹ • הֵרִי הוּא
 בְּטַבְּלָא שֵׁאִין לָהּ לְזָבִי :

אות י ערכין פרק ג

יֵשׁ בְּעֶרְכִין לְהַקֵּל וּלְהַחְמִיר •
 בְּשִׁרְדָה אֶחָזְזָה לְהַקֵּל
 וּלְהַחְמִיר • בְּשׁוֹר הַמוֹעֵד שֶׁהִמִּיתָ
 אֶת הָעֶבֶד לְהַקֵּל וּלְהַחְמִיר •
 בְּאוֹנֶס וּבַמַּפְתָּה וּבַמוֹצֵא שֵׁם רַע
 לְהַקֵּל וּלְהַחְמִיר • יֵשׁ בְּעֶרְכִין לְהַקֵּל
 וּלְהַחְמִיר • כִּיצַד • אֶחָד שֶׁהֶעֱרִיךְ

את

את הנאה שבישראל * ואת
הכעור שבישראל * נתן חמשים
סלע * ואם אמר הרי דמיו עלי *
נותן את שווי * ב בשדה אחוזה
להקל ולהחמיר ביצר * אחד
המקדיש בחולת המחוז סביבות העיר
ואחד המקדיש בפרדסות סבסטי *
מקום מסוכסך נותן בזרע חומר
שעורים חמשים שקל כסף *
ובשדה מקנה נותן את שווי *
רבי אליעזר אומר אחד שדה
אחוזה ואחד שדה מקנה * מה בין
שדה אחוזה לשדה מקנה * אלא
שבשדה אחוזה נותן חומש
ובשדה מקנה אינו נותן חומש *
ג בשור המועד שהמית את
העבד להקל ולהחמיר * ביצר *
אחד שהמית את הנאה

שבעבדים

שבעבדים ואת הכעור שבעבדים *
נותן שרשים סלע * המית בן
חורין נותן שווי * חבל בזה ובזה
משלם נזק שרם * ד באונס
ובמפתה להקל ולהחמיר ביצר *
אחד שאנס ופתה את הגדולה
שבכהונה * ואת הקטנה
שבישראל נותן חמשים סלע
והבושת והפגם * הכל לפי
המביש והמתביש * ה במוציא
שם רע להקל ולהחמיר ביצר *
אחד שהוציא שם רע על הגדולה
שבכהונה * ועל הקטנה שבישרא
נותן מאה סלע * נמצא האומר
בפיו חמור מן העושה מעשה *
שבין מצינו שלא נחתם גזר דין
על אבותינו במדבר אלא על
לשון הרע * שנאמר וינסו אותי

וה

זֶה עֵשֶׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי:

אות מ שבת פרק י"ח

מִפְּנֵי אֶפְרוּ אַרְבַּע וְחֲמִשׁ
 קוֹפּוֹת שֶׁל תֶּבֶן וְיִשְׂרָאֵל
 תְּבוֹאָה מִפְּנֵי הָאוֹרְחִים וּמִפְּנֵי
 בְּטוֹל בַּיִת הַמְּדֻרָשׁ • אֲבָל לֹא
 אֶת הָאוֹצֵר • מִפְּנֵי תְרוּמָה
 טְהוֹרָה וּדְמָאֵי וּמֵעֵשֶׂר רֵאשׁוֹן
 שֶׁנִּטְלָה תְרוּמָתוֹ וּמֵעֵשֶׂר שְׁנֵי
 וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ • וְהַתּוֹרְמוֹס
 הַיֵּבֶשׁ מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֲכָל
 דְּעֻגִּים • אֲבָל לֹא אֶת הַטֶּבֶל
 וְלֹא אֶת מֵעֵשֶׂר רֵאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְלָה
 תְרוּמָתוֹ • וְלֹא אֶת מֵעֵשֶׂר שְׁנֵי
 וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ וְלֹא אֶת
 הַלּוֹף • וְלֹא אֶת הַחֲרָדֵל • רַבִּן
 שָׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מֵתִיר בְּדוֹף •

מפני

מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֲכָל עוֹרְכִין : ב
 חֲבִילֵי אֲנָרוֹת קֵשׁ • וְחֲבִילֵי עֵצִים •
 וְחֲבִילֵי זֵרָדִים עַכְפִּי הַחֵילֹן לַחִים אִם
 הִתְקִינֵן לְמֵאֲכָל בְּהֵמָה • מְטֻלְטֵלִין
 אוֹתָן • וְאִם לֹא אֵין מְטֻלְטֵלִין
 אוֹתָן • כּוּפִין אֶת הַסֵּל לְפָנֵי
 הָאֶפְרוֹחִים • כְּדֵי שִׁיעֲלוּ וַיִּרְדּוּ •
 תְּרַנְנוּלוֹת שֶׁבְּרַחַה דּוֹחִין אוֹתָהּ עַד
 שֶׁתִּכְנַס • מְדַדִּין עֲגוּרִין וְסִיחִין
 בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים • אִשָּׁה מְדַדָּה
 אֶת בָּנָה • אִרְיָהוּדָה אֵימָתִי בְּזֶמֶן
 שֶׁהוּא נוֹטֵל אֶחָד וּמְנִיחַ אֶחָד •
 אֲבָל אִם הָיָה גּוֹרֵר אֲסוּר : ג אֵין
 מִדְּדִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב •
 אֲבָל מְסַעְדִּין וּמִדְּדִין אֶת הָאִשָּׁה
 בְּשַׁבָּת • וְקוֹרִין לָהּ חֲכָמָה מִמָּקוֹם
 לְמָקוֹם • וּמְחַדְלִין עָלֶיהָ אֶת
 הַשַּׁבָּת וְקוֹשְׁרִין אֶת הַטָּבוֹר • רַבִּי

יוסי

יוסי אומר אף חותכין וכל צרכי
מידה עושין בשבת :

אות שין כפול ברכות פ"ז

שלישה שאכלו בלא אחד חיבין
לזמן * אכל דמאי ומעשר
ראשון שנטלה תרומתו * מעשר
שני והקדש שנפדו והשמש שאכל
כזית והכותי מזמנין עליהם אבל
אכל טבל ומעשר ראשון שלא
נטלה תרומתו ומעשר שני והקדש
שלא נפדו והשמש שאכל פחות
מכזית והנכרי אין מזמנין עליהם :
בנשים ועבדים וקטנים אין מזמנין
עליהם * עד כמה מזמנין עד כזית
ר' יהודה אומר עד כביצה : ג
ביצר מזמנין * בשלשה אומר
נברך * בשלשה והוא אומר ברכו *

בעשרה

בעשרה אומר נברך לאלהינו *
בעשרה והוא אומר ברכו * אחד
עשרה ואחד עשרה רבוי *
במאה אומר נברך ליי אלהינו *
במאה והוא אומר ברכו * בארץ
אומר נברך ליי אלהינו אלהי
ישראל * בארץ והוא אומר ברכו *
ברבוא אומר נברך ליי אלהינו
אלהי ישראל אלהי הצבאות
יושב הכרובים * ברבוי והוא
אומר ברכו * בענין שהוא מברך
כך ענין אחריו ברוך יי אלהינו
אלהי ישראל אלהי הצבאות
יושב הכרובים על המזון
שאכלנו * רבי יוסי הגלילי אומר
לפי רוב הקהל הן מברכין *
שנאמר במקלות ברכו אלהים
יהוה ממקור ישראל * א"ר עקיבא

מה

מֵה מְצִינוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֶחָד
 מְרוֹבֵין וְאֶחָד מוֹעֲטִין אוֹמֵר בְּרָכוּ
 אֶת יְיָ רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל אוֹמֵר בְּרָכוּ
 אֶת יְיָ הַמְּבוֹרָךְ: ד' שְׁלֹשָׁה שְׂאֵכְלוּ
 כְּאַחַת אֵינָן רִשְׁאִין לְחַלֵּק • וְכֵן
 אַרְבָּעָה וְכֵן חֲמִשָּׁה • שֵׁשָׁה נְחַלְקִין
 עַד עֶשְׂרֵה • וְעֶשְׂרֵה אֵינָן נְחַלְקִין
 עַד שִׁירְהוּ עֶשְׂרִים: ה' שְׁתֵּי
 חֲבוּרוֹת שֶׁהֵיוּ אוֹכְלוֹת בְּבֵית אֶחָד
 בְּזֶמֶן שֶׁמְקַצְתָן רוֹאִין אֱלוֹ אֶת אֱלוֹ
 הָרִי אֱלוֹ מְצַטְרֵפִין לְזֶמֶן • וְאִם
 לֹא אֱלוֹ מְזֻמְנִין לְעֶצְמָן וְאֱלוֹ
 מְזֻמְנִין לְעֶצְמָן • וְאִין מְבָרְכִין עַל
 הַיָּין עַד שִׁיתָן לְתוֹכוֹ מִים • דְּבִרֵי
 רַבִּי אֶלְיעֶזֶר • וְחֻכְמִים אוֹמְרִים
 מְבָרְכִין:

זוהר

נִיקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת • אָמַר
 ר' יְהוּדָה וְיִי לְעַלְמָא
 דְּהָא בְּנֵי נְשָׂא לֹא חָמְאָן וְלֹא
 שְׁמַעִין וְלֹא יִרְעִין • דְּהָא כָּל יוֹמָא
 וְיוֹמָא קָרָא דְכְרוּזָא אֲשֶׁתְּמַע
 בְּמֵאֲרָתָן וְחֲמִשִּׁין עַלְמִין • תְּנָא
 עַלְמָא חָדָא אֲשֶׁתְּמוֹדַע לְעִילָא •
 וְכַד כְּרוּזָא נְפִיק רַחֲוָא עַלְמָא
 מוֹדַעֵזָא וּמִתְחַלְחֵלָא • נְפִיקִי
 תְּרִין צְפִירִין דְּאֶסְתְּלִקוּ מִרַחֲוָא
 עַלְמָא דְּמְדוּרֵיהוֹן תְּחוֹת אֵילָנָא
 דְּחִיזוּ דְּחֵי וּמוֹתָא בֵּיה • נְפִיקָא
 חַד צְפוּרָא לְסֵטֵר דְּרוּמָא • וְחַד
 צְפוּרָא לְסֵטֵר צְפוּנָא וְחַד צְפוּרָא
 בְּד נְהִיר יְמָמָא • וְחַד כַּד אֲתַחְשֵׁךְ
 יְמָמָא • כָּל חַד וְחַד קָרִי וּמְבָרְזָא
 מֵה דִּשְׁמַעִין מִרַחֲוָא כְּרוּזָא •

לְבַתָּר בְּעוֹ לְאַסְתָּלְקָא לְאַתְרֵיהוּ *
וּמִשְׁתַּמְטֵי רַגְלֵיהוּ בְּנוֹקְבֵי
דְּתַהוּמָא רַבָּא וּמִתְלַכְדֵּן בְּגוּיָה
עַד דְּאַתְפְּלִיג לִילֵיא * כִּד אַתְפְּלִיג
רִילֵיא כְּרוּזָא קְרִי וּכְצַפְרִים
הָאֲחוּזוֹת בְּפַח כְּהֵם יוֹקְשִׁים בְּנֵי
הָאָדָם :

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּשַׁעְתָּא
דְּמַתְלַכְדֵּן רַגְלֵי דְבְנֵי
נְשָׂא וַיּוֹמוּ אֶתְקַרְבוּ הַהוּא יוֹמָא
אַתְקְרִי יוֹם לֵי לְאַתְבָּא רוּחִיה
לִיה * תְּנָא כְּהַהוּא שַׁעְתָּא פְּקֵדָא
הַהוּא כְּתָרָא קְרִישָׂא עַל רוּחִיה *
וּמָאן אִיהוּ דְכְתִיב יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ
כְּהֵם שְׁבַעִים שָׁנָה וְהִיא כְּתָרָא
שְׁבִיעָא דְכוּלָּא * וְאִם מְסַטְרָא
דְּגִבּוּרָה קְרִיתִי כְּתִיב וְאִם
בְּגִבּוּרוֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה דְכְתָרָא

דגבורה

דְּגִבּוּרָה תְּמִינָאָה הוּי מְכַלֵּן
וּלְהִלָּאָה לִית אַתְר לְאַתְמִשְׁךְ
כְּמָה דְאַת אָמַר וְרַהֲבֵם עֲמַל וְאִין
בְּאַתְר דְלָא הוּי יְסוּדָא * בְּנִינָא
לָא אַתְקִיִּים :

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה זְכַרְיָן אֵינִין
צְדִיקָיא כִּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּעָא לְאַתְבָּא רוּחִיה לִיה
וּלְשַׁאבָּא הַהוּא רוּחֵי בְּגוּיָה
דְתִנָּיא בְּשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּעָא לְאַתְבָּא רוּחִיה לִיה
אִי זְכָאָה הוּא הַהוּא רוּחָא מַה
כְּתִיב וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים
יֵשֶׁר נִתְּנָה * וְאִי לָא אֲשַׁתְּכַח
זְכָאָה וְיֵי לְהַהוּא רוּחֵי דְבְעֵי
לְאַסְתָּחָאָה בְּנוּרָא דְדְרִיק
וּלְאַתְתְּקֵנָא בְּגִין לְאַשְׁתָּאבָּא
בְּגוּפָא דְמַלְכָּא * וְאִי לָא אַתְתְּקֵנָת

ויי

ווי ל'הוא רוחא דמתגלגל
 באכנא בקוספיתא • דכתיב ואת
 נפש אויבך יקלענה כרתוך כף
 הקלע • תנא אי ההוא רוחא
 זכי כמא טבין גניזין ליה בההוא
 עלמא דכתיב עין לא ראתה
 אלהים זולתך יעשה למחכה לו •
 אמר רבי יוסי כד ההוא בר נש
 אתקריבו יומוי תלתין יומין
 מכריזין עלוי בעלמא • ואפרו
 צפרי שמיא מכריזין עלוי ואי זכאי
 הוא תלתין יומין מכריזין עלוי בין
 צדיקיא בגנתא דערן • תנא כל
 אינון תלתין יומין נשמתייה נפקת
 מניה בכל ליליא וסלקת וחמאת
 דוכתיה בההוא עלמא וההוא
 ב"נ לא ידע לא אשגח ולא שליט
 בגשמתייה כל אינון תלתין יומין

כמה דהוה בקדמיתא • דכתיב
 אין אדם שליט ברוח לכדוא את
 הרוח וגו' • אמר רבי יהודה מכד
 שראן אינון תלתין יומין צלמא
 דבר נש ארתחשך ודיוקנא
 דאתחזי בארעא אתמנעת •
 רבי יצחק הוה יתיב יומא חד
 אפתחא דרבי יהודה והוה
 עציב • נפק רבי יהודה אשפחיה
 לתרעיה דהוה יתיב ועציב • אמר
 ליה מאן יומא דין משאר יומין •
 אמר ליה אתינא לגבך למבעי
 מנך תלת מדין חד דכד תימא
 מלי דאורייתא ותדכר מאינון
 מדין דאנא אמינא דתימא רון
 משמי בגין לאדכרא שמי • וחד
 דתזבי ליוסף ברי באורייתא וחד
 דתזיר לקברי כל שבעת יומין

ותבעי בעותיך עלי • אמר ליה
 מנין לך אמר ליה הוא נשמתי
 אסתלקת מני בכל לדיא וליא
 אנהיר לי בחלמא כמא דהוה
 בקדמיתא • ועוד דבר אהנא
 מצלינא ומטינא לישומע תפלה
 אשגחנא בצולמא דידי בכותלא
 ולא חמינא ליה • ואמינא דהואיל
 וצלמא אתעבר ולא אתחזי •
 דהא כרוזא נפיק וכריו • דכתיב
 אך בצלם יתהלך איש • כל זמנא
 דצולמא דבר נש לא יתעבר
 מניה יתהלך איש ורוחיה
 אתקימא בגויה אתעבר צולמא
 דבר נש וליא ארתחזי ארתעבר
 מהאי עלמא • אמר ליה ומחבא •
 דכתיב כי צל ימינו עלי ארץ •
 אמר ליה כל אלין מלין דאת בעי

עבודנא • אבל בעינא מנך
 דבהווא עלמא תבריר דוכתאי
 גבך כמה דהוינא בהאי עלמא •
 בכה רבי יצחק ואמר במטו מנך
 דלא תתפרש מגאי כל אלין יומין
 אלו לרבי דרבי שמעון •
 אשכחוהו דהוה לעי באורייתא •
 זקיר עינוי רבי שמעון • וחמא
 למלאך המות דרהיט ורקיד
 קמיה • קם רבי שמעון אחיד
 בידה דרבי יצחק • אמר גוזרנא
 מאן דרגיד למיעל יעור ומאן דלא
 רגיד למיעל לא יעור • עאלו רבי
 יצחק ורבי יהודה • וקטיר מלאך
 המות דבר • אשגח רבי שמעון
 וחמא דער כען לא מטא עדנא •
 דהא עד תמניא ישעתי דיומא
 הוה זמנא אותביה קמיה רבי

שמעון והנה לעי ליה באורייתא :
אמר רבי שמעון לרבי אלעזר
בריה תיב אפתחא ומה
דתהמי לא תשתעיה בהדיה *
ואי יבעי למעאר הכא אומי
אומאה דלא ליעור :

אמר רבי שמעון לרבי יצחק *
חמית דיוקנא דאכוד יומא
דא או לא דהא תנינן בשעתא
דבר נש אסתלק מעלמא אבוי
וקרובוי משתבחין תמן עמיה
וחמא לן ואשתמודע לן * ובר
אינון דהנה מדוריה גביהו בההוא
עלמא בדרגא חד כלהו מתבנשי
ומשתבחי עמיה ואזלין עם
נשמתייה עד אתר דהישרי
באתריה * אמר עד בען לא
חמינא * אדהכי קם רבי שמעון

ואמר

ואמר מארי דעלמא אשתמודע
רבי יצחק לגבן ומאנון שבעת
עיינין דהכא היא הא אחידנא
ביה והב לי * נפק קלא ואמר
בורסאי דמאריה קריבא בגדפוי
דרבי שמעון הא רידך הוא ועמך
תייתיה בזמנא דתעור למשרי
בבורסיד :

אמר רבי שמעון ודאי אדהכי
חמא רבי אלעזר דהורה
אסתליק מלאך חמות * ואמר ליה
קופטרא דטפסא באתר דרבי
שמעון בן יוחאי שבית * אמר רבי
שמעון לרבי אלעזר בריה עור
הכא ואחיר ביה ברבי יצחק
דהא חמינא ביה דמסתפי * עאל
רבי אלעזר ואחיר ביה * ורבי
שמעון אהדר אנפיה ורעי

באורייתא

באורייתא • נייס רבי יצחק וחמא
 לאבוי • אמר ריה ברי זבא
 חולקך בעלמא דין ובעלמא
 דאתי • דהא בין טרפי אילנא
 דתי בגנתא דערן אתיהיב אילנא
 רבא ותקיף בתרין עלמין רבי
 שמעון בן יוחאי הוא • דהא הוא
 אחיד לך בענפוי זבא חולקך
 ברי • אמר ליה אבא מה אנא
 התם אמר ליה תלת יומין הוו
 דחפו אדרא דמשכבך ותקיננו לך
 כוין פתיחן לאנהרא לך מארבע
 סטרין דעלמא נאנא חמינא
 דוכתך וחדנא ואמינא זבא
 חולקך ברי • בר דעד כען כרך
 לא זכי באורייתא והא השתא
 הוו זמינן למיתתי גכך תריסר
 צדיקיא דחברייא • דהוינא נפקי

אתער קלא בכהו עלמין מאן
 חברין דקימין הכא אתערטרו
 בגיגיה דרבי שמעון שארתא
 שאיל ואתיהיב ליה ורא דא
 בלחודוי דהא שבעין דוכתי
 מתערטון הכא דיליה ובל דוכתא
 ודוכתא פתחין פתיחן לשבעין
 עלמין • וכל עלמא ועלמא
 אתפתח לשבעין רהיטין וכל
 רהיטא ורהיטא אתפתח לשבעין
 בתרין עלאין ומתמן אתפתחו
 ארחין לעתיקא סתימאה דכולא
 למחמי בההיא געימותא עלאה
 דנהרא ומהניא לכולא • כמרה
 דאת אמר לחזורת בנועם יי
 ולבקר בהיכלו • מרהו ולבקר
 בהיכלו היינו דכתיב בכל ביתי
 נאמן הוא • אמר ליה אבא כמה

זמנא יהיבו לי כהאי עלמא •
 אמר ליה • לית לי רשותא ולא
 מודעי ליה לבר נש • אבל
 בהלולא רבא דרבי שמעון תהא
 מתקן פתוריה כמה דאת אמר
 צאינה וראינה בנות ציון במלך
 שלמה בעטרה שעטרה לו אמו
 ביום חתנתו וכיום שמחת לבו •

חלק א דף ר"ח ע"ב

תניא בשעתא דנפק נשמתיה
 דבר נש אזלין בלהו
 קריבוי וחברוי דההוא עלמא עם
 נשמתיה • ומחזיין ליה אתרא
 דעדונא ואתרא דעונשא • אי
 זכאה הוי חמי דוכתיה וסליק
 ויטיב ואתעדן בעדונא עלאה
 דההוא עלמא • ואי לא הוי זכאה

אשתארת

אשתארת ההיא נשמתא כהאי
 עלמא עד דאטמיר גופא בארעא •
 בין דאטמר כמה גרדינין דנמוסין
 אחרן ביה עד דמטא לדומיה
 ועאלין ליה במרורוי דגיהנם אמר
 רבי יהודה כל שבעת יומין
 נשמתא אזלא מביתיה לקבריה
 ומקבריה לביתיה ואתאבלת
 עלוי דגופא • דכתיב אך בשרו
 עיני יכאב ונפשו עיני תאבל •
 אזלא ויתבא בביתיה חמי לבלהו
 עזיבין ומתאבלת תנא בתר
 שבעה יומין גופא הוי כמה דהוה
 ונשמתיה עאלת לדוכתה עאלת
 למערתא דכפלתא חמאת מרה
 דחמאת ועאלת לאתר דעאלת
 עד דמטאת לגן עדן ועדעת
 לכרובים ושגן דחרבא די בגן

עדן

עֲדָן דְּלִתְתָא * אִי זְבָאָה הִיא
 דְּתַעוּל עֲאֻלָּת :
 תֵּאנָא אַרְבַּע סְמִיכִין זְמִינִין וְחַד
 דִּי וְקִנְיָא דְגוּפָא בִּידֵיהּ
 מִתְּלַבֵּשָׁא בִּיהּ בְּחֻדוֹתָא * וְיִתִּיבֵת
 בְּהָהוּא מְדוּרָא דְגַן עֲדָן דְּלִתְתָא *
 עַד זְמַנָּא דְאַתְגַּזֵּר עֲלֵיהּ לְבַרְתָּר
 בְּרוּזָא קְרִי * וְעַמּוּדָא דְתַלְתָּ גּוּנִי
 אֲזַרְמֵן וְהָרִיא עַמּוּדָא אֲרִתְקִרִי
 מְכוּן הַר צִיּוֹן * דְּכְתִיב וּבָרָא י
 עַד מְכוּן הַר צִיּוֹן וְעַל מְקַרְאֵיהּ
 עֲנֵן יוֹמָם וְעֵשָׂן וְגו' * סְלֻקָּא בְּהָהוּא
 עַמּוּדָא לְפִתְחָא דְצִדְקָא דְצִיּוֹן
 וִירוּשָׁלַיִם בִּיהּ אִי זְבָאָה לְסֻלְקָא
 יִתִּיר טַב חוּלְקִירָה וְעַד בִּיהּ
 לְאַתְדַּבְּקָא בְּגוּ גוּפָא דְמִלְכָּא וְאִי
 לֹא זְבָאָה לְסֻלְקָא יִתִּיר כְּתִיב וְהָיָה
 הַנְּשֹׂאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בְּרוּשָׁלַיִם

קדוש

קְדוּשָׁא יֵאמֵר לו' * וְאִי זְבָאָה לְסֻלְקָא
 יִתִּיר זְבָאָה הוּא דְזְבָאָה לְקִרְיָא
 דְּמִלְכָּא וְלֹא תַעֲדָנָא בְּעֵדוּנָא
 עֲדָרָה דְלַעֲיֵלָא מֵאַתָּר דְּאִקְרִי
 שְׁמַיִם * דְּכְתִיב אִזּוּ תַתְּעַנְג עַל
 יי * עַל יי דִּיקָא זְבָאָה חוּלְקִירָה
 דְּמֵאֵן דְזְבָאָה לְחֶסֶד דָּא דְכְתִיב כִּי
 גְדוֹל מַעַל שְׁמַיִם חֶסֶדְךָ * וְכִי עַל
 הַשְׁמַיִם הוּא * וְהָא כְּתִיב כִּי גְדוֹל
 עַד שְׁמַיִם חֶסֶדְךָ יֵאמֵר רַבִּי יוֹסִי
 אֵיךְ חֶסֶד וְאֵיךְ חֶסֶד * חֶסֶד עֲלָאָה
 וְחֶסֶד תַּתְּאָה חֶסֶד עֲלָאָה מֵעַד
 שְׁמַיִם הוּא חֶסֶד תַּתְּאָה הוּא
 דְכְתִיב חֶסְדֵי דָוִד הַנְּאֻמָּנִים וּבְהַנִּי
 כְּתִיב עַד שְׁמַיִם :

חלק א דף ר"ט ע"ב

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּגוּוֹיָהּ עַל דָּא לְבַעֵי

ליה

ליה לבר נש דלא לאתערבא
 צלמא דיריה בצולמא דנכרי
 עובד עבודת אלילים * בגין
 דהאי קדישא והאי מסאבא תא
 חזי מה בין ישראל לעמים עובדי
 עבודת אלילים דישאל כד
 אשתבח בר נש מית הוא מסאב
 לכל גופא וביתא מסאבא וגופא
 דגוי עובד עבודת אלילים ל
 מסאב ליתחרא וגופיה ל
 מסאבא כד איהו מית * מאי
 טעמא * ישראל בשעתא דאיהו
 מית * כל קרושידמאריה מתעברן
 מניה אתעבר מניה האי צולמא
 קדישא ואתעבר מניה האי רוח
 קודשא ואשתאר גופא מסאבא
 אבר גוי עובד עז לית הכי *
 דבחי מסאב בכל סטרין * צולמא

דיריה מסאבא * ורוחא דיריה
 מסאבא * ובגין דסואבותי אלין
 שריין בגויה אסיר למקרב לגויה *
 כיון דמית נפקי כל אלין מסאבותא
 ואשתאר גופא בלא מסאבותא
 לסואבא * ואף על גב דגופא
 דלהון מסאב בין בחייהון בין
 במיתתהון * אבל בחייהון דכל
 אינון מסאבין משתכחי לגויהו
 לית לרהון חילא לסואבא
 לאחריני * במיתתהון דנפקי כד
 אינון מסאבין מנייהו לא יכרין
 לסאבא * ודישראל יכיר לסאבא
 לאחריני * בגין דכר קדישין
 נפקין מניה ושרא עליה סטרא
 אחרא * תא חזי האי צלם קדישא
 כד אזיל בר נשואתרבי ואתעביד
 מהאי פרצופא דיוקנא דיריה

אֶת־עֵבִיד צוֹלְמָא אַחְרָא *
 וּמִתְחַבְרֵן כְּחָדָא וְדָא נְטִיִל לְדָא *
 בְּשַׁעְתָּא דְאִשְׁתַּכְּחוּ תְרֵן צוֹלְמִין
 נְטִיר הוּא בַר נֶשׁ וְגוֹפָא דִּילִיָּה
 בְּקִיּוּמָא וְרוּחִיָּה שְׂרִיא בְּגוּיָה *
 בְּשַׁעְתָּא דְקָרִיבוּ יוֹמוֹי מִתְעַבְרֵן
 מְנִיָּה וְדָא סְלִיק לְדָא וְאִשְׁתָּאֵר
 בַר נֶשׁ בְּלֵא נְטִירוֹ כְּדִין עַד שִׁפּוּחַ
 הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים תְּרִי :

חלק א דף ר"נ ע"ב

תָּא חָוִי כַד רְהוּה עָאֵר יַעֲקֹב
 בְּמַעֲרָתָא * כְּדִי רִיחִין דְגַנְתָּא
 דְעָדוּ אִשְׁתַּכְּחַ בְּמַעֲרָתָא וּמַעֲרָתָא
 סְלָקָא נְהוּרָא * וְיִשְׂרָאֵל חַד דְלִיק *
 וְכַד עָאֵלוּ אֲבָהוֹן לְגַבִּי דִיעֲקֹב
 לְמַצְרַיִם לְאִשְׁתַּכְּחַ עַמִּיָּה *
 אֶסְתַּלַּק נְהוּרָא דִישְׂרָאֵל * כִּיּוֹן

דעאל

דְעֵאֵל יַעֲקֹב בְּמַעֲרָתָא הִדְרָא
 שְׂרָגָא לְאַתְרִיָּה * כְּדִין אִשְׁתַּלִּים
 מַעֲרָתָא מְכַל מַה דְאַצְטְרִיךְ וְעַד
 יוֹמֵי עֲלָמָא לֹא קַבִּילַת מַעֲרָתָא
 בַר נֶשׁ אַחְרָא וְדָא רִתְקַבֵּל *
 וְנִשְׁמַתִּין זַכָּאִין אַעֲבְרֵן מְקַמִּיָּהוּ
 בְּבִי מַעֲרָתָא בְּגִין דִּיתְעֵרוּן וְחַמִּין
 זְרַעָא דְשִׁבְקוּ בְּעֲלָמָא וְיַחְדוֹן קַמִּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא :

וַיִּשָּׂם בְּאֵרוֹן בְּמַצְרַיִם הַכִּי הוּא
 וְדָאִי וּקְרָא אוֹכַח רְזָא
 אַחְרָא דְאָף עַל גַּב דְנַפְקַת
 נִשְׁמַתִּיָּה בְרִשׁוֹ אַחְרָא אֶרְתַּקְשֵׁר
 בְּשִׁכְיַנְתָּא * הָדָא הוּא דְכַתִּיב
 וַיִּשָּׂם בְּאֵרוֹן לְעֵילָא וּלְתַתָּא *
 בְּגִין דְרְהוּה צְדִיק * דְכָל צְדִיק
 יֵרִית אֶרְעָא קְדִישָׁא עֲלָאָה * כְּמַה
 דָּאֵת אָמַר וְעַמְךָ כָּלִם צְדִיקִים

לעולם

לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מִטְּעֵי
מַעֲשֵׂה יָדֵי לְהַתְּפָאֵר :
בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

(ואחר כך אומרים קדיש דרבנן)

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא *
בְּעַלְמָא דִּי בְרָא *
כְּרַעוּתֵיהּ וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ *
וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵיהּ * וְיִקְרַב מְשִׁיחֵיהּ *
בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָר *
בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב *
וְאָמְרוּ אָמֵן : יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא *
מִכְּבָר לְעַלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵי *
יְהַבְרַךְ * וְיִשְׁתַּבַּח * וְיִתְפָּאֵר *
וְיִתְרוֹמֵם * וְיִתְנַשֵּׂא * וְיִתְהַדָּר *
וְיִתְעַלֶּה * וְיִתְהַדָּל * שְׁמֵיהּ *
דְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא לְעֵילָא מִן *
כָּל בְּרַכְתָּא * שִׁירְתָּא * תְּשַׁבַּחְתָּא *

ונחמתא

וְנַחֲמַתָּא * דְּאָמִירֵן בְּעַלְמָא וְאָמְרוּ
אָמֵן :

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן וְעַל
תַּלְמֵידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמֵידֵי

תַּלְמֵידֵיהוֹן דְּעַסְקִין בְּאַוּרֵיתָא *

קַדְשָׁתָא דִּי בְּאַתְרָא הַדִּין וְדִי

בְּכָל אַתְרָא וְאַתְרָא * יְהֵא לְנָא *

וְלֵהוֹן וְלִכּוּן שְׁלָמָא חָנָא וְחַסְדָּא

וְרַחֲמֵי וּמְזוּנֵי מִן קַדְשׁ אֱלֹהֵא *

מְאֵרִיהּ שְׁמֵיָא וְאַרְעָא וְאָמְרוּ אָמֵן :

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמֵיָא *

חַיִּים וְשִׁבְעַ וְיִשׁוּעָה וְנַחֲמָה

וְשִׁיזְבָא וְרַפּוּאָה וְגֵאוּלָּה וְסַלְיָחָה

וְכַפְרָה וְרִיחַ וְהַצְלָה לָנוּ וְלְכָל

עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן :

עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא *

בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ

וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן :

נוסח תפלה לאומרה אחר הלמוד
 יהי רצון מלפניך יי אלהינו
 ואלהי אבותינו מלכנו
 מצירנו בוראנו יוצרנו ועושהנו
 שתקבל בחסד וברחמים למודנו
 אשר למדנו לפניך לזכות
 ולמנוחת נפש נשמת (פרוני בר
 פרונית) (פרונית בר פרונית) ויעלו
 לרצון ולנחת רוח לפני כסא
 כבודך * להשפיע עליה שפעת
 יפעת אורות טלך * כדי שתכנס
 לגן עדן עליון לאור באור פניך
 וליהנות מזיו שכינתך * ויתהיה
 לה מנוחה נכונה * בגן עדן
 מושבה כל הימים במחיצתן של
 צדיקים * ויעמדו עליה מלאכים
 המוני מעלה להליץ טוב בעדה
 ויקראו לפניך זכותיה * ובזכות

כל השמות והצירופים והסודות
 היוצאים והרמוזים והמצורפים
 בהלימוד שלמדתי תקבלנה בקרבנות
 ומנחות וניחוחים * וכצדק תענה
 נוראות לכלא הפישע ולהתם
 חטאות * ויפתחו לה שער השמים
 ועל מי מנוחות ינהלוה * וילוה *
 ויושיבוה במעון ביתך ומקום
 משכן כבודך ויסתירוה בסתר
 עליון שוכן רום הביון להצילה
 ולהושיעה משטן רע וממקטרגים
 רעים * ויתהיה מנוחתה כבוד
 במנוחת שלום השקט ובטח *
 כדכתוב יבא שלום ינוחו על
 משכבותם הולך נכוחו * עד
 שתעמוד לגוררה לקץ הימין
 ויתקיים בנו מקרא שכתוב בלע
 המורה לנצח ומחה יי אלהים

דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו
 יסיר מעל כל הארץ כי יי דבר *
 ואתה יי ברחמיך הרבים אל שדי
 תאמר לצרותינו די אנא יי מלטה
 המחנה הנשאר לפליטה * וקרא
 אליה את הקריאה על הגאלה
 ועל התמירה כי אין זולתך לגאור
 ודקבץ שה פזורה ומהרה יבא
 לציון גואל ונקומה ונעלה בית
 אל אמן כן יהי רצון :

ויהי נועם יי אלהינו עלינו ומעשה ידינו
 כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו *
 ברוך יי לעולם אמן ואמן : ואני תפילתי לך
 יי עת רצון אלהים ברוב חסדיך ענני
 באמת ישעך :

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי
 צורי וגואלי :

מכתם לדוד שמרני יי כי חסיתי
 בך : אמרת ליי אדני

אתה

אתה טובתי בר עליך : לקדושים
 אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי
 כם : ירבו עצבותם אחר מהרו
 בל אסיד נספיהם מרם ובל אשא
 את שמותם על שפתי : יי מנת
 חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי :
 חבלים נפלו לי בנעימים אף
 נחלת שפרה עלי : אברך את יי
 אשר יעצני אף לילות יסרוני
 כליותי : שויתי יי לנגדי תמיד כי
 מימיני בל אמוט : לכן שמח לבי
 ויגל כבודי אף בשרי יי שכון לבטח :
 כי לא תעזוב נפשי לשאול לא
 רתן חסידך לראות שחת :
 תודיעני ארח חיים שבע שמחות
 את פניך נעימות בימיך נצח :

ואומריו קדיש יסא שלמה

והחכמה מאין תמצא ולי זה

מקום

מְקוֹם בִּינָה : אִשְׁרֵי אָדָם מְצִיָּה
 חֲכָמָה וְאָדָם יִפִּיק תְּבוּנָה : ע"כ
 מֵה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ
 פָּעַלְתָּ לַחֹסִים בְּךָ נִגְדַּ בְּנֵי אָדָם :
 מֵה יִקַּר חֲסִדְךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם
 בְּצֶל כְּנָפֶיךָ יִחְסִיּוּ : יְרוּיֹן מִדְּשָׁן
 בֵּיתְךָ וְנַחַל עֵדְנֶיךָ תִּשְׁקֶם :

טוֹב שֵׁם מִשְׁמָן טוֹב וַיּוֹם הַמּוֹת
 מַיּוֹם הַיּוֹלְדוֹ : סוֹף דְּבַר הַכֹּל
 נִשְׁמַע אֶת הָאֱלֹהִים יִרְאֵה וְאֶת
 מַצּוֹתָיו שְׁמֹר כִּי זֶה כָּל הָאָדָם :
 יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יִרְנְנוּ עַל
 מִשְׁכְּבוֹתָם :

מְנוּחָה נְכוּנָה בִּישִׁיבָה עֲלוּנָה *
 תַּחַת כְּנָפֵי הַשְּׂבִינָה *
 בְּמַעֲרַת קְרוּשִׁים וּטְהוּרִים *
 בְּזוֹהַר הַרְקִיעַ מְאִירִים וּמְזֹהֲרִים *
 וְחֲלוּץ עֲצָמִים וּכְפָרַת אֲשָׁמִים *

והרחקת

וְהִרְחַקְתָּ פִּשְׁעַי * וְהִקְרַבְתָּ יִשְׁעִי *
 וְחַמְלָה וְחַנּוּנָה מִלְּפָנַי שׁוֹכֵן
 מְעוֹנָה * וְחוֹלֵקֵי טָבָא לְחַיֵּי
 הָעוֹלָם הַבֵּא שָׁם תִּהְיֶה מְנַת
 וּמְחִיצַת וַיִּשְׁיבַת נֶפֶשׁ הַשֵּׁם הַטּוֹב
 (פלוני) רוּחַ יְהוָה תְּנִיחֵנוּ בְּגוֹן עֵדֶן
 דְּאִתְּפַטֵּר מִן עֲלָמָא הַדִּין בְּרַעוּת
 אֲרֵהֵא מְרָא שְׁמַיָּא וְאַרְעָא * מְלַךְ
 מְלָכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמֵי יְרַחֵם
 עָלֵינוּ * וַיַּחֲסֵם וַיַּחֲמוֹר עָלֵינוּ * מְלַךְ
 מְלָכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמֵי יִסְתַּרְהוּ
 בְּצֶל כְּנָפֵינוּ וּבְסִתְרֵנוּ אֲהֲלוּ לְחַזוּת
 בְּנוֹעַם יי וְלִבְקַר בְּהַכְּלוּ * וְלִקְץ
 הַיָּמִין יַעֲמִידֵהוּ * וּמְנַחֵר עֵדְנֵינוּ
 יִשְׁקֵרְהוּ * וַיִּצְרוֹר בְּצִרוֹר הַחַיִּים
 נִשְׁמַתוּ * וַיִּשִׁים כְּבוֹד מְנוּחָתוּ *
 יי הוּא נַחֲלָתוּ * וַיְלוֹדֵה אֱלֹהֵינוּ
 הַשְּׁלוֹם * וְעַל מִשְׁכְּבוֹ יְהִי שְׁלוֹם *

כרכתיב

כְּדַכְתִּיב יבֹא שְׁלוֹם יִנּוּחוּ עַל
 מִשְׁכְּבוֹתָם הוֹלֵךְ נְכוּחוֹ * הוּא
 וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבִים עִמּוֹ
 בְּכָלֵל הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת וְכֵן יְהִי
 רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן :

השכבה לאשה

אִשֶׁת חֵיל מִי יִמְצֵא וְרַחוּק
 מִפְּנִינִים מְכָרָה: תִּנּוּ לָהּ
 מִפְּרֵי יָדֶיהָ וַיְהִי לָהּ בְּשָׁעֵרִים
 מַעֲשֵׂיהָ :

רַחֲמָנָא דְרַחֲמָנוּתָא דִּי לִיהָ הִיא
 וּבְמִימְרֵיהָ אֶתְבְּרִיאֵוּ
 עֲלֵמָא עֲלֵמָא הַדִּין וְעֲלֵמָא דְאֵתִי
 וּגְנֵז בִּיהַ צְדָקָנִיּוֹת וְחֶסֶד־נִיּוֹת
 דְּעַבְדֵּן רַעוּתֶיהָ וּבְמִימְרֵיהָ
 וּבִיקָרִיהָ וּבְתוֹקֶפֶיהָ יֹאמַר לְמִיעַל
 קַדְמוּהִי הוֹכֵרֵן נֶפֶשׁ הַאִשָּׁה

הכבודה

הַכְּבוֹדָה וְהַצְּנוּעָה וְהַנְּכַבְדָּת
 מֶרֶת (פלונית) רוּחַ יִי תִנְיַחְנָה בְּנֵן
 עֵדֵן דְּאֶתְפָּטַרְתָּ מִן עֲלֵמָא הַדִּין
 בְּרַעוּת אֱלֹהָא מְרֵא שְׁמִיָּא
 וְיִזְרַעָא * הַמְּרַךְ בְּרַחֲמֵי יְחוּס
 וַיַּחֲמוֹר עָלֶיהָ * וַיְלוּהָ אֱלֹהֵיהָ
 הַשְּׁלוֹם וְעַל מִשְׁכְּבָהּ יְהִי שְׁלוֹם
 כְּדַכְתִּיב יבֹא שְׁלוֹם יִנּוּחוּ עַל
 מִשְׁכְּבוֹתָם הוֹלֵךְ נְכוּחוֹ * הִיא
 וְכָל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבוֹת עִמָּה
 בְּכָלֵל הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת וְכֵן
 יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן :

ובפני האכלים אומרים לו הפסוקים אחר השכבה

בִּלְעַ הַמּוֹת לְנֶצַח וּמַחְרָה יִי
 אֱלֹהִים דְּמַעָה מַעַל כָּל
 פְּנִים וְחֶרְפַת עִמּוֹ יִסִּיר מַעַל כָּל
 הָאֶרֶץ כִּי יִי דְבַר : יְחִיו מִתִּיךְ

נבלתי

נְבַלְתִּי יְקוּמוּן הַקִּיצוֹ וְרַנְנִי שׁוֹכְנֵי
 עֶפְרַיִם כִּי טַל אֲזוּרוֹת טְלִיף וְאֶרְצָן
 רִפְאִים תְּפִיל : וְהוּא רְחוּם יְכַפֵּר
 עֵוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב
 אֶפְסוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל חֲמַתּוֹ : יי
 הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם
 קָרְאֵינוּ : בְיוֹם לֵאחֲזוֹ מִהַאֲבֻלוֹת אֲדוּמִים לֹ
 לֹא יָבֹא עוֹד שִׁמְשֵׁךְ וִירֵחֶךָ לֹא
 יֵאֲסֹף כִּי יי יִהְיֶה לְךָ לְאֹזֶר
 עוֹלָם וְשָׁדְמוֹ יָמֵי אֲבֻלְךָ : וּכְתִיב
 כְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמַר תִּנְחַמְנוּ כֵּן אֲנֹכִי
 אֲנַחֲמֶכֶם וּבִירוּשָׁלַיִם תִּנְחַמּוּ :

מיו שלא היה בות עלמיון תוך שלשים יום יחמר
 בריכה זו כשיבא שמה

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יִצֵּר
 אֶתְכֶם בְּדִין וּבָרָא אֶתְכֶם בְּדִין וְכִלְכַּל
 אֶתְכֶם בְּדִין וְהִמִּית אֶתְכֶם בְּדִין וַיִּוְדַע מִסְפָּר
 פְּדֻכְכֶם בְּדִין וְהוּא עֵתִיד לְהַחְיֶתְכֶם וּלְהַקְיִמְכֶם
 בְּדִין בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחִיָּה הַמֵּתִים : יחיו

מתוך

מְחִיָּה נְבַלְתִּי יְקוּמוּן הַקִּיצוֹ וְרַנְנִי שׁוֹכְנֵי
 עֶפְרַיִם כִּי טַל אֲזוּרוֹת טְלִיף וְאֶרְצָן רִפְאִים תְּפִיל :

דינים

כתב מור"ס ז'ל בהנה בש"ע אור"ח סי' תרע"ט
 שאל ישנה אדם ממנהג העיר אפי' בנגונים
 או בפועלים שאומרים שם לזאת ראיתי לסדר פה
 מנהגי בגדאד השייכים להאכלים לכל הי"ב חדש :

א נוהגים להדליק נר במקום ויזאת נשמה כל
 שבעה הימים עור נוהגים להדליק בבית
 הכנסת במקום שהיה המת מתפלל והאשה
 במקום שהיה מתפלל בעלה כל י"ב חדש :

ב עור נוהגים להתפלל בבית האבל כל שבעת
 הימים ולאחר שבעה בליל ששי ובליל מוש"ק
 כדלעיל ד' ב' ע"ב :

ג גם נוהגים להביא קוראים ללמוד על נשמת
 המת תהלים וזהר כל שבעת הימים ויש
 נוהגים להביא ער תשלוש החדש ומי שידו
 משנת

משנת מביא עד תשלום השנה . ויש לבחור בקוראים יודעי ספר . ועכ"פ יהיו יודעים פי' המלות כשקוראים משנה שאם לא יבינו פי' התיבות כתב הר' מר"ב אות מ"ג דיש מי שכתב דאינו נחשב למוד כלל . גם יהיו אנשים יראי אלהים . ולא כמו שנוהגים מקלת ב"א שמביאים אנשים ע"ה ובורים ומתם בעלי דלטוריה ול"ה שכל אחד מטיל דופי בחברו . ועושין את התורה קורדוס לחפור בה . זה אומר אני אלמוד במחיר זה . וזה אומר אני אלמוד בפחות . ויותר טוב לחלק המעות לעניים לנועים מלתתם לאנשים כאלו :

ד עוד נוהגים האבלים ללכת כל שבעת הימים על קבר המת ולומר שם השכבה גם לאחר שבעה כל יום עד תשלום השנה ואומרים סדר העלוי המובא בהספר הזה לדלעיל דף ב' ע"ב :

ה עוד נוהגים שכל ש"ק עד תשלום השנה מתאספים לבית האבל קרוביו ומיודעיו ואומרים שם נביאים וכתובים של סדר השבוע ואחד דורש מילי דאגדתא בס' הפרשה . ואח"כ מביאים מיני מזונות ומיני פירות ומברכין עליהם :

גס נוהגים שלאחר ג' שבועות לפטירת המת הייכו ביום כ"ב מתאספים קרוביו ומיודעיו לביתו ואומרים זהר ותהלים ועורכים שלחן לפניהם ומי שידו משנת עורך שלחן להזקנים הבטלים הלומדים בשיבת אדונינו ש"ך ילחק גאון ז"ל וחדשים מקרוב נהגו לגמור כל הזוהר באותו היום היינו שמחלקים להן אחד אחד כעשרה דפים . ואותו היום נקרא חדש ספר . וכסדר הזה עושין ביום שלשים :

ז משכנס אב עד התענית מחלקין גלוסקאות הנקראים בשם כליגא ובימי חנוכה מחלקין פת נקוייה עם מין מאכל העשוי מסוקר ושמן לכל קרובי המת . ולאזהביו ומיודעיו . ולכל מי שהיה לו עמו משא ומתן . ועסק דברים . כי חוששין אולי גזל אותם או שחטא להם בדברים וכל מי שמקבל את המנות עליו לעשות השכבה להמת . ולמחול לו וגל כל דבר פשע . ויש נוהגים להקדיש ספרים על נשמת המת לבתי כנסיות ולבתי מדרשות :

ח בשבתות ובימים טובים מסבבים מיני בשמים בכל בתי כנסיות שבעיר לברך עליהם הקהל . וצריך להשנות על הבשמים . שיהיו טובים להרויח למען לא תהיה הכרכה לבטלה . נוהגים

ט נוהגים לשנות מקומם בבית הכנסת כל י"ב
 חדש גם בשבת ויו"ט :
י ושלא להחליף בגדי החול בשבת ויו"ט כל י"ב
 חדש :

דיני קדיש יתום

א נמצא במדרשות לומר קדיש על אב ואם
 ולכן נהגו לומר על אב ואם קדיש בתרא
 י"ב חדש וכן נהגו להפטור בכיף ולהתפלל
 ערבית כמוצאי שבתות שהוא הזמן שהנשמות
 חוזרין לניהנם וכשהבן מתפלל ומקדש ברכים
 פודה אביו ואמו מן הגיהנם ונהגו לומר
 קדיש על האם שהאב חי עדיין ואין ביד
 האב למחות לבנו שלא יאמר קדיש על אמו
 (מורם בהגה סי' שע"ו) ואב שמוחה לבנו
 שלא יאמר קדיש על אמו לא ישמע לו רש"ל
 (שיו"ב סב"ע) :

ב הקדיש מועיל ג"כ להעלות נשמתו האר'י
 ז"ל ולפ"ז יש לומר קדיש גם בשבתות ויו"ט
 וכן נהגו קצת סב"ע וכן המנהג פשוט פה
 בגדאד :

ג לפי מ"ש האר'י ז"ל דהקדיש מועיל ג"כ
 להעלות

להעלות נשמתו נראה שאמר קדיש כל י"ב
 אלא מפני ההמון יפחות שבוע אחרון כמ"ש
 הבנה"ג סי' ת"ג דכיון דקשו לשלא יאמרו
 משפט רשעים בניהנם י"ב חדש כל שמחסי
 מי"ב חדש אפילו שבוע האחרון ד' שיו"ב
 שם וכן המנהג פה בגדאד לחסר שבוע אחד
 שקודם שבוע שחל בו היא"ל וכשבוע שחל
 היא"ל חוזרין לומר קדיש מיום השבת עד יום
 היא"ל וכן בכל שנה ושנה מתחילין לומר קדיש
 מיום השבת עד יום היא"ל :

ד לא יש דבר להגין מפני המזיקין כאמורת
 קדיש על מזמורי תהלים ולכן יש להנהיג
 לבנים על אבותם שיקראו קצת מזמורי תהלים
 ויאמרו קדיש :

ת"ו ש"ל ב"ע

